de strandloper

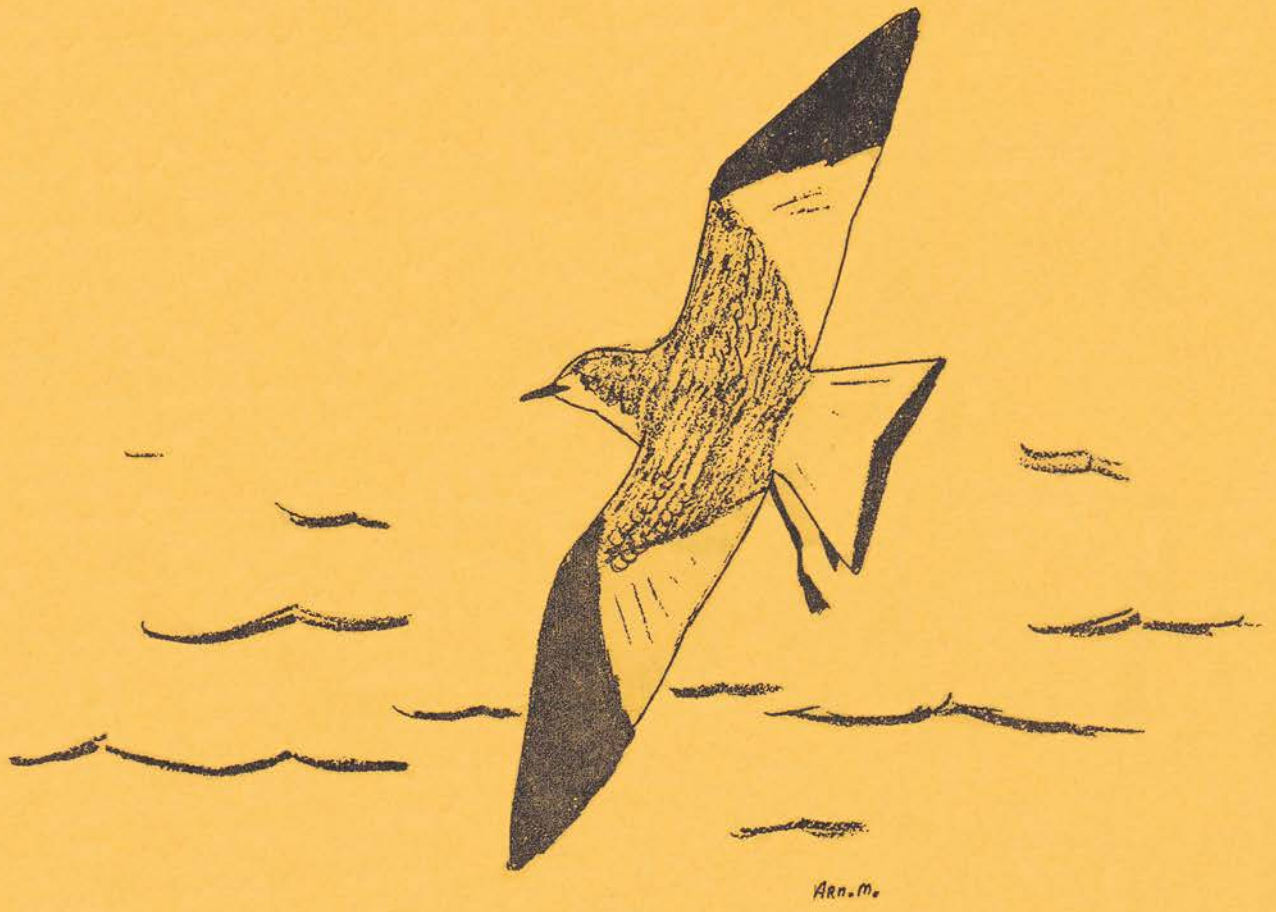

vereniging voor natuur- en vogelbescherming noordwijk

18e jaargang september 1986

VERENING VOOR NATUUR – EN VOGELBESCHERMING "NOORDWIJK"

BESTUUR

H.J.S.Verkade	voorzitter	Van Limburg Stirumstraat 40
C.M.J.Verweij	secretaris	Westerbaan 7
J.C.Veefkind	penningmeester	Van Limburg Stirumstraat 4a
W.Baalbergen	lid	Schoolstraat 15
Mevr.M.Bos	lid	Duinweg 81
Mevr.S.v.Kekeren	lid	Hendrik Vinkhof 49
D.Passchier	lid	Egmonderstraat 45

CONTRIBUTIE ƒ 10,-- per jaar (min) Contributie JEUGDLEDEN ƒ 6,-- per jaar
DONATIE ƒ 5,-- per jaar (min)

GIRONUMMER VAN DE PENNINGMEESTER
257 37 95 t.n.v. Penningmeester Vogelbescherming "Noordwijk", te Noordwijk.
Bij de eerste Strandloper van het nieuwe jaar wordt een acceptkaart toegestuurd.

LEDENADMINISTRATIE:
Adreswijzigingen, aanmelden nieuwe leden e.d. graag naar:
Mevr. H.J.M.Veefkind-Lieneman, Breloftpark 26, Noordwijk.

STICHTING VOGELASIEL "NOORDWIJK"

BESTUUR

M.v.d.Niet	voorzitter	Lombok 9
E.Aartse	secretaris	Joh.Molegraafstraat 6
K.F.Frumeau	penningmeester	Northgodreef 27
H.van Duijn	lid	J.Molegraafstraat 10
C.M.J.Verweij	lid	Westerbaan 7

DONATIE bedfraagt minimaal ƒ 5,-- per jaar, te storten op GIRO 359 87 55
t.n.v. Stichting Vogelasiel "Noordwijk", te Noordwijk

Het vogelasiel is gelegen achter het politiebureau.
Vogels die gevonden worden kunnen afgegeven worden aan het
politiebureau, Oude Zeeweg 10.

I.V.N. (Instituut voor Natuurbeschermingeducatie) AFD. NOORDWIJK

BESTUUR

D.Passchier	voorzitter	Egmonderstraat 45
E.v.d.Zwan	secretaris	Northgodreef 37
J.J.Eeman	penningmeester	Frederiksoordlaan 9, Rijnsburg
M.Gielen	lid	Duinweg 89
Mevr.S.v.Kekeren	lid	Hendrik Vinkhof 49
Mevr.S.A.v.d.Oever	lid	Van Panhuysstraat 34
Mevr.J.v.Sambeek	lid	Linnaeuslaan 12, Voorhout

JAN VERWEY NATUURCENTRUM
Het centrum bevindt zich aan de Weteringkade naast de Openbare Bibliotheek in Noordwijk. In het Centrum treft u een tentoonstelling aan over de natuur in en rond Noordwijk. Daarnaast is er een uitgebreide natuurbibliotheek, die voor iedereen toegankelijk is.

OPENINGSTIJDEN
Woensdagmiddag, Zaterdagmiddag en Zondagmiddag van 14.00 – 16.30 uur.

ISSN:2589-2762 print ISSN: 2589-2770 online

de strandloper

orgaan van de vereniging voor natuur- en vogelbescher-ming "noordwijk"

(Koninklijk goedgekeurd bij
K.B. d.d. 6-5-'74 nr. 38)

Redactie: Coby van Dijk, Dick Hoek, Wim Kuyper, René Reehuis en Cees Verweij.
Redactieadres: C.v.Dijk, L.Hellenberghof 32, 2202XT Noordwijk, tel. 01719-10833

18e jaargang nr. 3
1986

INHOUD

1 : Inhoud
2 : Van de redactie
3 : Notulen vergadering 30 mei 1986
4 : Notulen vergadering 27 juni 1986
6 : Bestuursmededelingen
7 : Noordwijks Vogels een artikel van wijlen Jan Verwey uit een Badgids uit de twintiger jaren.
10 : Vreemde broedgewoonten bij Scholeksters, W.v.d.Niet
11 : STIVONO-NIEUWS
15 : Het lichten der zee, E.v.Kekeren
15 : geknipt: De Schelpenhoek in het Vinkenveld
16 : Bronkruid toch in Sassenheim gevonden, J.M.de Graaf
16 : Het ooievaarsnest, of hoe een Nijlgans succes had, H.Verkade
17 : Steltlopers op bollenland, J.v.Dijk
19 : VOGELPUZZEL!!!
20 : Nieuw uitgekomen gidsjes, J.v.Kekeren-Brouwer
20 : Nieuws van de verkoopstand in het Jan Verwey Natuurcentrum
21 : Op safari in Kenia (deel II), door D.Hoek
30 : Veldwaarnemingen

Kopy voor het laatste nummer van dit jaar moet op 4 november binnen zijn op het redactieadres of ingeleverd worden bij één van de andere redactieleden. Wij wachten met spanning.

Van de redactie,

Hier ligt dan weer de Strandloper voor u. Het septembernummer had last van enige vertraging, maar al met al is de vertraging toch nog binnen de perken gebleven.
Het voordeel van een nummer dat met enige vertraging verschijnt, is meestal dat het nummer dan dikker wordt als gedacht was, omdat er vaak nog wat copy na de sluitingsdatum blijft nakomen. Omwille Van de actualiteit wordt dat dan meestal meteen geplaatst.
Zo is dit nummer ook dikker dan oorspronkelijk begroot was. Er valt weer veel te lezen.
Voor het nieuwe nummer, wat in december moet verschijnen, kunnen we nog copy gebruiken. Er ligt nog wel iets, maar niet genoeg om een heel nummer te vullen. We rekenen op uw creativiteit.

Coby

Oh ja, en dan nog iets...

JAN VERWEY
natuurcentrum
WETERINGKADE 27 NOORDWIJK

Houd ons centrum droog!

Denkt U nog even aan ons dak???????
GIRONUMMER 25 73 795 t.n.v.
penningmeester Vogelbescherming "Noordwijk"
onder vermelding van
"Reparatie Dak Natuurcentrum"

Notulen van de Ledenvergadering van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, gehouden op vrijdag 30 mei 1986 in het Natuurcentrum Jan Verwey, te Noordwijk.

Aanwezig circa 40 personen

1.Opening
De voorzitter, de heer H.Verkade, opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. Vervolgens deelt hij mede dat de spreker van vanavond, de heer R.Cramer, helaas verhinderd is door familieomstandigheden. Er is voor een vervangend programma gezorgd.

2.Verslag van de vorige vergadering
De secretaris leest de belangrijkste passages voor uit het verslag van de vorige vergadering. Er zijn geen op- of aanmerkingen.

3.Post
Ingekomen is een uitnodiging voor de hoorzitting op het raadhuis te Noordwijk inzake het bestemmingsplan "Offem 1983". Tegen dit bestemmingsplan heeft de vereniging een bezwaarschrift ingediend. De voorzitter en de secretaris zullen op drie juni aldaar het bezwaarschrift toelichten.
Verder zijn binnengekomen uitnodigingen voor het bijwonen van de jaarvergadering van de Vereniging Dorpsbehoud Noordwijkerhout en de bijeenkomst van de musea in de Bollenstreek.
Verzonden zijn een schrijven aan de Burgemeester van Noordwijk over een af te geven afschotvergunning voor Knobbelzwanen en het reeds eerder genoemde bezwaarschrift tegen het bestemmingplan "Offem 1983".

4.Mededelingen Bestuur
- Verslag van de bijeenkomst van Musea in de Bollenstreek op woensdag 28 mei 1986. Besloten is tot een gezamenlijke aanpak van de publiciteit.
- Verslag van het overleg met de Stichting Duinbehoud, 28 mei 1986.
  De secretaris en de heer J.v.Dijk hebben op genoemde datum overleg gevoerd over de toekomst van de Zuidduinen. Bekend is, dat het toezicht en het beheer niet optimaal zijn en dat gevreesd moet worden, dat de kwaliteit van deze duinen ernstig aangetast zal worden, gelet op de opdringende bebouwing. Het ligt in de bedoeling een gezamenlijke notitie over dit gebied uit te brengen.
- Werkzaamheden in de bibliotheek. De voorzitter brengt in het kort verslag uit van de werkzaamheden van de bibliotheekgroep. Deze is nog steeds druk bezig met het catalogiseren van de boeken. Ook is er een waarschuwingssysteem opgezet voor degenen die te laat hun boeken terugbrengen. Tot slot wijst de voorzitter op het vele werk dat de bibliotheekgroep verzet. De leden van de vereniging hebben dat misschien niet zo opgemerkt, maar voor het centrum is hun werk zeer waardevol.
- Aanschaf dia-apparaat en bijbehorende apparatuur. Sinds kort beschikken we over eigen dia-apparatuur. Eén en ander is nog niet compleet, want er komt bijvoorbeeld nog een bandstuurapparaat.
- Planning Groencursus, eventueel in aansluiting op de T.V.-cursus over vogels in het komende jaar.
  De cursus "Vogels Kijken" is bijna ten einde en is een groot succes, zeker ook voor onze vereniging en de IVN-afdeling Noordwijk.
  Het ligt in de bedoeling voor het komende jaar weer een dergelijke cursus te organiseren. Misschien is het mogelijk de Groencursus die onze vereniging vorig jaar organiseerde en die erg aansloeg, het komend jaar te combineren met de t.v.-cursus. U hoort er nog van.
- Aandacht voor de Tentoonstelling, die momenteel in het centrum te bezichtigen valt. Er hangen kwalitatief zeer goede foto's van de heren John Pootjes en Cor Nagel.

5.Programma volgende vergadering
Op vrijdagavond 27 juni a.s. zullen de heren John Pootjes en Cor Nagel een causerie houden over hun werk, zoals dat o.m. ook op de tentoonstelling te zien is. Het thema is vanzelfsprekend Insecten.

6.Rondvraag en waarnemingen
Uit het publiek wordt meegedeeld dat er op 1 mei j.l. nog een Koperwiek is waargenomen. Verder is er de eerste week van mei een Ooievaar boven het Langeveld waargenomen,
De stand van de Grasmussen in de duinen lijkt zich te herstellen.
In een zandzuigput bij Warmond is een Aalscholver gezien. Twee weken geleden boven de A.W.-duinen een Rode Wouw.
De vogelexcursie op tweede Pinksterdag op het Landgoed Leeuwenhorst is bijzonder geslaagd geweest. Bijna alle vogels die te zien zijn op zo'n landgoed, lieten zich zien of horen.
De secretaris laat weten dat hij twee weken geleden in zijn inventarisatie gebied nog een zingende Keep heeft gehoord.
Opgemerkt wordt, dat werkzaamheden 's nachts aan wegen e.d. voor vogels vaak funest zijn. Ze raken a.h.w. bevangen in het licht. Onlangs was dit onderwerp op de televisie.
In de krant is onlangs te lezen geweest dat de gemeenteraad van Noordwijkerhout op het standpunt staat dat omspuitingen in het weidegebied rondom Leeuwenhorst niet onmogelijk zijn. Het spreekt voor zich dat waakzaamheid is geboden. De verwachting is, dat de provincie dit standpunt niet zal overnemen.
Mevr. Marijnus had de afgelopen winter een Sperwer op haar erf.

PAUZE

7.Lezing over Noorwegen
In plaats van de lezing door Rob Cramer laten voorzitter en secretaris opnamen zien van het prachtige bergland van Noorwegen. Deze vertoning oogst veel applaus.

8.Sluiting.
Na de vertoning van de opnamen sluit de voorzitter de vergadering en dankt de aanwezigen voor hun komst. De volgende vergadering is dus op vrijdag 27 juni a.s.

de secretaris.

Notulen van de ledenvergadering van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming op vrijdag 27 juni in het natuurcentrum Jan Verwey te Noordwijk.

Aanwezig zijn circa 25 personen

1.Opening
De voorzitter, de heer H.Verkade, opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. In het bijzonder de heer J.Pootjes, die de lezing van vanavond zal verzorgen.

2.Verslag vorige vergadering
De secretaris leest de belangrijkste passages voor. Er zijn geen op- of aanmerkingen.

3.Post
Van de Stichting LONL (Landelijk Overleg Natuur- en Landschapsbeheer) is een uitnodiging ontvangen voor een studiedag voor vrijwilligers op 4 of 11 okt. a.s.

Binnengekomen is een bericht van de Gemeente Noordwijkerhout m.b.t. het bestemmingsplan Oosterduinse Meer. De bezwaren van onze vereniging zijn niet overgenomen. Verder zijn verontrustende berichten binnen gekomen met betrekking tot een nader inzicht van de gemeenteraad van Noordwijkerhout t.a.v. de bestemming van de weidegebieden van Leeuwenhorst. Het wordt raadzaam geacht, mede gelet op de nieuwe inzagetermijnen, poolshoogte te gaan nemen op het raadhuis te Noordwijkerhout.
Er zijn geen stukken verzonden, die in dit verband besproken moeten worden.

4.Mededelingen

-Reparatie dak Natuurcentrum.

Bij een nadere controle van de dakranden van het natuurcentrum is gebleken dat in feite het gehele dak onder handen moet worden genomen. Bovendien gaat het dak in kwaliteit achteruit, wanneer er bij reparaties over gelopen moet worden. Het aanbrengen van een nieuwe dakbedekking komt neer op een bedrag van f 15.000,-- incl. BTW.
Het bestuur denkt aan een aktie om de financiering van deze reparatie rond te krijgen. Het bestuur beraadt zich nog.

-Voortgang jeugdclub:

Zoals bekend wil Dick Passchier binnen afzienbare tijd stoppen met zijn aktiviteiten t.b.v. de jeugdclub. De grootste zorg is de voortgang van de beide jeugdafdelingen. Voor de jongste afdeling hebben zich twee dames opgegeven. Voor wat betreft de oudere groep wordt getracht deze groep min of meer zelfstandig te laten draaien. Eén of meer van deze groep zullen als leider worden gevraagd. Wel zal er een zekere begeleiding blijven bestaan, alsmede het verzorgen van programma's vanuit de vereniging.

-Tentoonstelling "Natuur in Kunst en Beeld'

In september a.s. zullen met name leden van onze vereniging laten zien, hoe zij de natuur zien en op welke wijze deze door hen is vastgelegd.

-Studiegroep ruimtelijke ordening

De bestudering van de ruimtelijke ordening, het opstellen van bezwaarschriften, het volgen van streekplanontwikkelingen e.d. vergen veel tijd en specialistische kennis. Tot dusverre is dit voornamelijk het werk van de voorzitter en de secretaris, bijgestaan door Menco Wiersema en Willem Baalbergen. Het is van belang dat meer mensen hierbij betrokken raken vanwege de verschillende invalshoeken bij dit werk. Een ieder die interesse heeft voor dit onderdeel, kan zich opgeven bij voorzitter of secretaris.

5.Programma augustus

In plaats van een ledenvergadering in augustus wordt voorgesteld om op zaterdagmorgen 30 augustus a.s. een excursie te organiseren naar de AW-duinen. Wellicht is dan de visarend reeds gearriveerd, die elk jaar tijdens de trek de AW-duinen wel aandoet.

6.Rondvraag en waarnemingen

Bij het Oosterduinse Meer zijn veel jonge Kokmeeuwen gezien.
Op het dak van een flat in Boerenburg heeft een Scholekster gebroed. Ook in de Egbert de Grootstraat werd een dak bezet.
De heer Van Dijk informeert welke garantie er is, dat de Vereniging in het Natuurcentrum kan blijven zitten. Dit met het oog op de op handen zijnde investering. Tevens oppert hij de vraag of de gemeente Noordwijk bij de financiering betrokken kan worden. Het gaat hier niet om normaal onderhoud. De voorzitter vertelt dat over beide aspecten reeds met de betrokken wethouder is gesproken en dat deze zeker niet onwelwillend is. De vereniging zal eerst een financieel plan op moeten stellen.
Op 16 augustus vindt een tweede informele "instuif" plaats voor leden, medewerkers, enz. Aanvang 20.30 uur.
Tenslotte zal het centrum op maandag 30 juni a.s. worden schoongemaakt. Helpers zijn welkom!

7.Lezing van de heer J.Pootjes
Voordat de heer Pootjes een keuze van zijn werk laat zien, gaat hij eerst wat nader in op de mogelijkheden van de macrofotografie. Tevens toont hij tal van speciale lenzen en andere fotografische hulpmiddelen. Vervolgens laat hij verschillende voorbeelden van toepassingen zien aan de hand van dia's.

PAUZE

Na de pauze vervolgt de heer Pootjes zijn lezing, waarbij hij gebruik maakt van de "overvloeitechniek". Prachtige macro—opnamen worden aan het publiek getoond.

8.Sluiting en datum volgende vergadering
Na afloop van de lezing bedankt de voorzitter de heer Pootjes voor zijn mooie uiteenzetting. Jammer dat vanwege het warme weer niet al te veel leden zijn gekomen. In elk geval is deze uiteenzetting beslist voor herhaling vatbaar.
De voorzitter wenst een ieder wel thuis, daarbij wijzend op de eerst volgende vergadering op de laatste vrijdag in september a.s.

de secretaris

Bestuursmededelingen

Op het ogenblik is de aktie "Houd ons Centrum droog" nog in volle gang. Alle leden en donateurs hebben eind augustus een brief gehad, waarin melding werd gedaan van de slechte staat van het dak van ons Centrum. De reparatie van het dak kost ongeveer f 15.000,--, een heel bedrag voor een vereniging als de onze. Gezien de belangrijke functie die het Natuurcentrum voor ons vervult, is het beslist noodzakelijk de reparatie zo spoedig mogelijk te laten plaatsvinden.
Bij deze willen we u graag herinneren aan de mogelijkheid een extra bijdrage te storten op gironummer 25 73 79 5 t.n.v. penningmeester Vogelbescherming Noordwijk, onder vermelding van "Reparatie Dak Natuurcentrum". Mensen die reeds een bedrag stortten, zeggen wij al reeds hartelijk dank.

Op 31 oktober komt onze bekende paddenstoelenkenner Frans v.d.Berg een lezing houden over zijn paddestoelen. Het belooft een boeiende avond te worden.

Op het moment dat u deze Strandloper ontvangt, is de tentoonstelling "Kijk op de Natuur" al weer achter de rug. Op de tentoonstelling kwam dit keer werk van eigen leden aan bod; een initiatief, dat ongewoon veel belangstelling van onze leden ondervond.

Op zaterdag 18 oktober a.s. wordt de Nationale Vogelkijkdag georganiseerd. Ook onze vereniging heeft haar medewerking toegezegd om deelnemers in de regio te begeleiden. Houdt u de betreffende uitzendingen op radio en TV in de gaten!

de secretaris

JAN VERWEY EN NOORDWIJK

In het kader van de viering van ons 20-jarig bestaan past het om ook even de aandacht te vestigen op degene, naar wie ons natuurcentrum is genoemd n.l. Jan Verwey. Bekend is, dat Jan Verwey een van de belangrijkste vogelwaarnemers te Noordwijk is geweest en dat wij ook vele belangrijke gegevens uit deze omgeving aan hem te danken hebben.
Jan Verwey gaf niet slechts een kale opsomming van gegevens, maar wist ook zijn waarnemingen in een boeiende verteltrant naar voren te brengen.
Een leuk voorbeeld hiervan werd onlangs aangetroffen in de Gids voor de Badplaats Noordwijk, welke aan het einde van de twintiger jaren werd uitgegegeven door de firma Dorsman te Noordwijk. In deze gids staan verschillende bijdragen van toendertijd bekende Noordwijkers, onder wie ook Jan Verwey. Met toestemming van de opvolger van de firma Dorsman wordt de bijdrage van Jan Verwey hieronder afgedrukt. De illustraties zijn van de belangrijke Noordwijkse illustrator Leon Senf.

NOORDWIJK'S VOGELS

door JAN VERWEIJ.

Over de koppen flikkert 't Westen nog zwak op, maar de sluier van lichtgrijs waas en vochtige duisternis heeft zich al over de dellen gespreid, de schaduwen hebben zich verder en verder gestrekt en ze sluiten tenslotte de polder in, waar een eenzame Reiger schor-schreeuwend de nachtelijke stilte verbreekt. Loom-zwaar, als zijn ze vermoeid van 't bloeien in 't licht, buigen de bloemen hun hoofden en schijnen in te sluimeren na den zonnigen dag. Maar op de hooge helling wordt 't levendig.

In 't begin van den avond zaten op Van Eeden's duin, bij de netten, in „de Puik", langs de Golfbanen en in de richting van de kustwacht, eigenlijk overal, druk roepende Koekoeken.

Maar als de grijze kilte aangesloopen komt, de helmsprieten buigen onder den zwaren last van den dauw, gaan ze zich roeren en net voor de duisternis invalt, zijn hun silhouetten te zien als ze met hun drieën, vieren, vijven voortjagen, de helling langs, de laagten door, de dellen over, de beemden in, voortstuiven, roepend, lachend, gorgelend, drukker en drukker, tot de korte nacht gevallen is en de Nachtzwaluw in de groote vallei zelfs zijn rate heeft gestaakt.

Heerlijk zijn die Mei-avonden, heerlijk, heerlijk mooi en stom zijn de menschen, die ze verboemelen in dorp of stad, in drukte en lawaaierigheid. O, kon ik toch één nacht een Koekoek zijn en meege-

nieten, deelen in al de liefde en opgewondenheid, die een koekoekshart op die stille avonden doen kloppen. En als den volgenden dag 't Oosten begint te lichten, de donkere wolkbanken, goud omzoomd, afsteken tegen 't rosse kleed er achter, de kilte optrekt en de peen zijn hoofd weer opsteekt, zijn ook de Koekoeken al bezig, jagend, roepend, lachend, maar geen landman die de druktemakers ziet, vermoedt wat zich in den nacht weer heeft afgespeeld.

Bedoeld is hier de hooge duingroep benoorden het tegenwoordige hoenderpark „Hoog Waeck", waar toendertijd 't Hoogwakers Boschje te vinden was, het eenige duinboschje dat Noordwijk aan Zee in zijn meer onmiddellijke omgeving rijk was. Toen 't door inboorlingen gestolen werd in de nachten van een der oorlogswinters (1917—'18), verdwenen uit dit verrukkelijk stukje duin de weinige resten van voor Noordwijk aan Zee aantrekkelijke — want minder algemeene — soorten. Een der aardigste van deze was de *Grauwe Klauwier,* een kleine zangvogel met roofvogelmanieren, die de eigenaardigheid heeft, gevangen muizen, hagedissen, kikvorschen, hommels en ander gedierte op de doornpunten van doode duindoornstruiken of op prikkeldraadpunten te spietsen. Wel waren ook andere plekken bij Noordwijk Klauwieren-broedparen rijk, maar nooit

waren daar die aantallen opgeprikte dieren te vinden, die de genoemde vogels te zien gaven. Die andere plekken worden ook thans nog door Klauwieren bewoond: loopt men 's zomers den Duinweg af tot de boerderij Puiken Duin, een paar kilometer benoorden het dorp, dan kan het niet missen of men treft voor of voorbij die boerderij de Klauwieren aan in het hout op de helling of op de telegraafdraad. Meest zijn ze weinig schuw, hoewel ze zich, wanneer ze eieren hebben, zeer stiekum en verborgen weten te houden. De dieren trekken vroeg in het najaar weg (reeds in Juli en Augustus, uiterlijk einde September), om in tropisch en zuidelijk Afrika den winter te passeeren.

Die Duinweg is veel belangrijker dan zijn grove keien met fossielen uit het Kolentijdvak zouden doen vermoeden. Velen zullen de kleine vogels met witte stuit kennen, die in het duin broeden in de konijnenholen; ze heeten *Tapuiten*. Door de dorpsjongens duinstagger of kortweg „stag" genoemd. Die dieren komen, waar geschikt terrein niet ontbreekt, voor in bijna geheel Europa en zelfs op IJsland en Groenland. In Noord-Europa worden ze wat grooter dan bij ons en de vogels van Groenland worden zóó forsch, dat de reiziger-dierenkenner die ze in 1789 in hun winterkwartieren aan de Senegal benoorden de Goudkust in West-Afrika verzamelde, ze als aparte soort beschreef, zooals trouwens met veel vogels gebeurd is, die later als verschillende geographische rassen van eenzelfde soort werden beschouwd. Later bleek toen dat het broedterrein dezer vogels op Groenland lag. En nu mag ieder het als een groot voorrecht beschouwen dat hij in Mei, wanneer deze vogels op reis naar het Noorden zijn, onder de Tapuiten die den dag doorbrengen op het bouwland langs den Duinweg, om den nacht daarop verder te reizen, vogels kan te zien krijgen, die de hitte van Midden-Afrika vaarwel hebben gezegd, omdat ze niet weerstand konden bieden aan den drang die hen terugdreef naar het land van sneeuw en gletschers aan de Noordelijke IJszee. Indien ooit uit iets de machtige drang van het trekinstinct kan blijken, dan is het wel uit de reis van dit en dergelijke kleine vogeltjes. Liefst zoeken ze bij ons in het voorjaar de aardappelvelden op, die tegen verstuiven met stroo beplant zijn.

Zooeven noemde ik de boerderij Puik en Duin. Deze vormt een aantrekkingspunt voor ieder die in de trektijden de kleine nachttrekkers aan den binnenduinrand de dag wil zien passeeren, en wel omdat het hout daar, voor de nachttrekkers zelf veel aantrekkingskracht bezit. Evenals in den tuin van Huis ter Duin en bij Villa Stirum, huist er een *Nachtegalen*paar; doch de *Wielewalen* die zich 's zomers vaak in de omgeving van de boerderij ophouden, broeden er niet; waarschijnlijk zijn het één jaar oude vogels die nog niet geslachtsrijp zijn en aan den binnenduinrand hun eersten zomer passeeren. Wel broedt er een paar *Houtduiven*, een paar *Groote Lijsters* en verder *Tuinfluiter*, *Spotvogel*, *Vliegenvanger* en meer. Ook in de trektijden en in den eigenlijken winter stelt Puiken Duin haast nooit teleur en in 't verslag van Trekstation Noordwijk aan Zee, dat de vogeltrek bij Noordwijk voor den herfst van 1918 uiteenzette, werd het dan ook vaak genoemd.

Wie Puiken Duin bereikt, raakt vanzelf in de in 1914 begonnen dennen-aanplant verzeild, het terrein met zijn zebra-ruggen van donkergroene kleur, dat onder toezicht staat van den heer Rusch. Aardig is het, de veranderingen na te gaan, die het opgroeien der dennen langzamerhand in het voorkomen van broedvogels teweeg brengt. Zoo is nu al heel opvallend het verdwijnen van vogels die van open terrein houden, vooral van *Tapuit* en (langzamerhand) van *Kievit*, en de toename van meer houtminnende soorten, waaronder vooral de *Geelgors*, bij de inboorlingen 't best als gele haverkneu bekend. Maar bovendien veroorzaakt de dennenaanplant het blijven-hangen van vogels die hier vóór de ontginning slechts als doortrekkers voorkwamen en nu dit duin tot hun broedgebied gaan maken; b.v. de *Boomleeuwerik* en de *Ekster*. Het zou mogelijk zijn door doelmatige beplanting, waarbij men groote brokken duin boomvrij zou moeten laten, het behoud van de echte duinvogels in de hand te werken, zoodat we vogels als *Tapuiten*, *Wulpen*, *Kieviten* en *Scholeksters* niet tot de langzaam uit dit duin verdwijnende soorten zouden behoeven te rekenen.

Typeerend voor bijna al het duin rond Noordwijk is het groot aantal *Kneuen* die hun nesten voornamelijk onder in de duindoornstruiken bouwen. Ze zijn familieleden van *Vink* en *Groenling* doch vormen in zoover een uitzondering op de overige vinkvogels, dat ze, niet alleen zichzelf, doch ook hun jongen, uitsluitend of bijna uitsluitend met zaad voeren. Dat zaad is bij jonge vogels van buiten af door de krophuid in de krop te zien, het schemert groen door. Toegevoegd zij nog, dat bijna alle overige „zaadetende" vogels hun *jongen* (en ook mogelijk zichzelf in den broedtijd) met insekten voeden.

Ook *Paapjes* broeden in niet klein aantal in Noordwijk's omgeving. Ze worden, evenals alle vogels die min of meer blauwgekleurde eieren leggen, door de dorpsjeugd „blauwpaapjes" genoemd. De dieren zijn virtuosen in het nabootsen van vogelgeluiden wat ze met Klauwier, Tapuit en andere gemeen hebben.

Aan het strand is in den zomer dichter bij het dorp niet heel veel te zien. *Scholeksters* die met

Grutto's, Tureluurs en *Kieviten* in den polder aan de binnenzij broeden, vliegen nogal vaak heen en weer tusschen polder en strand, waar ze tijdens het ebben altijd wel een en ander te vinden weten. Op warme zomeravonden zijn af en toe *Zwartkopmeeuwen, Wulpen* en *Regenwulpen* op doortrek te zien, die de Strandvlooien najagen, welke op dergelijke avonden bij honderden het strand bevolken.

Het zijn kleine dieren van de familie der schaaldieren waartoe ook onze krabben, kreeften, garnalen en pissebedden hooren. Ze hebben met vlooien die insekten zijn, dus niets te maken, zijn verder veel grooter en bleek van kleur. De *Scholeksters* zijn kenbaar aan hunne zwarte en witte kleuren en hun roode pooten en langen rooden bek. Soms kun je ze bezig zien, terwijl ze de kokkels (de z.g. eetbare hartschelpen) uit de ondiepe zwemmetjes halen, waar deze achter zijn gebleven na 't vallen van het water. Ze zetten deze met hun slotzij in den grond en bewegen dan den snavel tusschen de twee schaalhelften heen en weer, waarbij ze dan waarschijnlijk de sluitspieren doorknippen en waarmee het weekdier zijn schalen toeknijpt. Daarna wordt het dier uit de schaal gehaald en verorberd. Vaak echter loopen ze er eerst even mee naar het water, waar ze het vleesch blijkbaar afspoelen.

Behalve Scholeksters kent ieder strandwandelaar de kleine vogels die langs de brandingslijn voedsel zoeken en voor elke hoogoploopende golf bliksemsnel het strand oprennen. Meest worden ze zonder uitzondering *strandloopers* genoemd, maar meestal zijn het *pleviertjes*. Er zijn n.l. twee soorten van deze hardloopers, de echte strandloopers die langere snavels hebben en voornamelijk 's winters het strand verlevendigen, en de pleviertjes met korter snavels, die er 's zomers voorkomen. De laatsten kunnen broedvogels van ons strand zijn, ze trekken terug tusschen einde Juli en begin November en brengen den winter door zuidelijk van de Gironde-oevers. Een klein aantal overwintert ook op onze Wadden. De strandloopers daarentegen — op een enkele uitzondering na — broeden in ons land niet, doch zij voelen zich thuis aan de kusten van de Noordelijke IJszee, op Spitsbergen, Groenland en het Taimyr Schiereiland in Noord-Siberië. En hoewel sommige zuidwaarts trekken tot aan kaap de Goede Hoop, brengen andere den winter door aan bijna alle kusten van het bevoorrechte West-Europa. Zien we ze hier bij uitzondering in Juni of Juli, dan hebben we zeer waarschijnlijk met eenjarige vogels te doen, die niet geslachtsrijp zijn en bij ons overzomeren. Einde Juli of begin Augustus komen de eerste trekkers intusschen al weer uit het Noorden terug, afzakkend naar de winterkwartieren.

Wandelt men wat verder van het dorp af, waar het strand rustiger wordt, dan heeft men in de zomermaanden altijd kans, groote gezelschappen *Sterntjes* rustend aan te treffen. Ze doen aan de meeuwen denken, maar zijn slanker en kleiner dan de meesten onzer meeuwen. Aan ons strand ontmoet men vrij regelmatig drie soorten: de *Groote Stern* die grooter en lichter van kleur dan de andere soorten is en een zwarte snavel heeft, de *Gewone Stern* of *Vischdief* met roode, zwartgepunte snavel, tegelijk de algemeenste; tenslotte de *Dwergstern*, die het kleinst is en een zwarte punt heeft aan zijn gele snavel. Een groot deel van hun tijd brengen de rustende dieren door met het in orde brengen van hun toilet. Af en toe vliegt er even een weg over zee om met een vischje terug te keeren, dat steeds dicht achter de kop gedragen wordt. Het lijkt wel of zoo'n met voedsel terugkeerende vogel zijn verwanten of vrienden tot spelen wil uitnoodigen: het dier loopt met de visch in zijn snavel verschillende andere vogels af, die er soms naar pikken of die al bedelend hun bek opensperren, terwijl de bezitter van de visch telkens opvliegt als om een ander tot een spel van najagen uit te noodigen. Wat nu en dan lukt.

De herfsttrek naar het Zuiden begint bij deze Sterntjes zeer vroeg, al in Juni wanneer na ıwelijks de voorjaarstrek ten einde is. In Juli, Augustus en September komen ze in groot aantal door, maar in October worden ze spaarzamer en vogels in de tweede Octoberhelft behooren tot de uitzonderingen, hoewel Thijsse er eens twee zag nog op 1 November en de Engelsche waarnemers met hun zacht klimaat ook wel eens een Vischdief in den winter rijk waren.

Meeuwen zijn er in de zomermaanden weinig, die komen in grooter aantal wanneer de Sterntjes verdwijnen en de October-stormen waaien. Dan werken ze bij tientallen en soms bij honderden in het aanspoelsel en al krijschend en vechtend slikken ze de zeesterren door in hun geheel.

VREEMDE BROEDGEWOONTEN VAN DE SCHOLEKSTER

Het nest van een Scholekster stelt weinig voor. Het is een kuiltje in de grond, soms met stokjes of schelpen er in of er omheen.
Het gebied rond het nest wordt met veel geschreeuw tepiet... tepiet... verdedigd..
De drie tot vier eieren worden door beide ouders bebroed. De eieren komen na 24 tot 27 dagen uit. De jonge vogels leren het zoeken naar voedsel geleidelijk van hun ouders in een tijd van ± 5 weken.

Scholeksters broeden pas op een leeftijd van 5 jaar, het mannetje, en het vrouwtje op de leeftijd van 4 jaar. Scholeksters kunnen zeer oud worden, waarschijnlijk wel ouder dan 20 jaar.

De meeste Scholeksters trekken 's winters naar het zuiden en keren in het voorjaar terug. In zachte winters overwinteren veel Scholeksters in het Waddengebied en langs de kust.

Vroeger broedden de Scholeksters veel op het strand, maar krijgen de laatste 30 jaar weinig gelegenheid hier hun broedsels groot te brengen. Door de toenemende recreatie zijn ze daar verdwenen. In de duinen en in de polders broeden ze nog volop. Het gaat erg goed met de Scholekster. Hij kan zich goed aanpassen aan de door de mens veranderde cultuurpatronen.

De Scholekster broedt soms op de vreemdste plaatsen. Zo is een geval bekend van een nest tussen twee spoorbielzen temidden van de grote kiezelstenen. Regelmatig raasden treinen over de broedende Scholekster. Je vraagt je af hoe het mogelijk is dat zo'n legsel uitkomt.

Ook in Noordwijk heeft een Scholekster een vreemde plaats gevonden om te broeden. Al twee jaar broedt op een plat dak in de Egbert de Grootstraat een Scholeksterpaar.
Het broedresultaat liep in 1985 op niets uit. De jonge vogels waren van het dak gevallen en naar het asiel gebracht. Geprobeerd werd nog de jonge vogels weer terug te zetten bij de oude vogels, maar deze waren intussen reeds vertrokken.
Dit jaar werd ik op 16 juni door de politie gebeld. Er was een meneer op het bureau met een doos waarin 2 jonge Scholeksters. Ze waren in de Egbert de Grootstraat van een dak gevallen. Ik heb hem geadviseerd de vogels weer terug te zetten op het dak. Korte tijd later kreeg ik te horen dat de vogels weer van het dak gevallen waren. De val hadden ze overleefd, maar de katten, die op de loer lagen, echter niet.

Mochten ze in 1987 weer daar broeden, dan zullen we de jonge vogels naar het voetbalveld achter de van Panhuysstraat brengen. De oude vogels gebruiken de voetbalvelden als fouragegebied.

Op de platte daken van de gebouwen van de ESTEC broeden ook regelmatig Scholeksters. De jonge vogels overleven meestal de val wel. Met hun kleine vleugeltjes kunnen ze hun geringe gewicht wel heelhuids op de grond brengen. Vaak vallen ze in de grasstrook rond de gebouwen. Katten zijn daar niet, dus de jonge vogels kunnen in alle rust door de ouders worden groot gebracht.

Ook op sommige daken van de Noord-hollandse stolpboerderijen broeden met succes Scholeksters.

Noordwijk, juli 1986

Willem v.d.Niet
Lombok 9 NOORDWIJK

STIVONO-NIEUWS STIVONO-NIEUWS STIVONO-NIEUWS

Overzicht vogelasiel 2e kwartaal 1986

	aanwezig op 1 april	gebracht in apr/juni	doodgegaan in apr/juni	gelost in apr/juni	naar elders in apr/juni	aanwezig op 30 juni
Roodkeelduiker	-	3	3	-	-	-
Dodaars	1	-	1	-	-	-
Fuut	1	-	1	-	-	-
Noordse stormvogel	-	2	2	-	-	-
Jan van gent	-	1	1	-	-	-
Aalscholver	-	1	-	1	-	-
Blauwe reiger	-	1	1	-	-	-
Knobbelzwaan	-	2	1	1	-	-
Rotgans	-	1	1	-	-	-
Smient	1	-	-	-	1	-
Wilde eend	-	40	31	3	-	6
Zwarte zeeëend	1	2	3	-	-	-
Waterhoen	-	1	1	-	-	-
Scholekster	-	5	2	3	-	-
Kleine mantelmeeuw	-	2	1	1	-	-
Zilvermeeuw	2	7	3	2	-	1
Kokmeeuw	2	8	4	5	-	6
Drieteenmeeuw	-	1	1	-	-	-
Zeekoet	4	3	1	6	-	-
Alk	1	-	-	1	-	-
Papegaaiduiker	1	-	-	1	-	-
Houtduif	-	1	1	-	-	-
Turkse tortel	-	4	4	-	-	-
Ransuil	-	1	-	1	-	-
Gierzwaluw	-	1	1	-	-	-
Merel	-	26	20	3	-	3
Zanglijster	-	1	1	-	-	-
Fitis	-	1	-	1	-	-
Pimpelmees	-	5	5	-	-	-
Koolmees	-	1	1	-	-	-
Ekster	-	3	3	-	-	-
Notenkraker	1	-	-	1	-	-
Kauw	2	28	16	8	-	6
Spreeuw	1	23	22	1	-	1
Huismus	-	20	11	9	-	-
	18	195	143	46	1	23
Diversen						
Tamme gans	-	4	3	-	1	-
"Torenduiven"	1	33	17	1	14	2
Muskuseend	1	3	3	-	1	-
Pauwstaart	-	1	-	-	1	-
Kanarie	-	2	2	-	-	-
Krielkip	-	1	-	-	-	-
Schildpad	-	1	-	-	1	-
	2	45	25	1	18	3
TOTAAL	20	240	168	47	19	26

Het tweede kwartaal stond weer geheel in het teken van de jonge vogels.

Ondanks het feit dat er ieder jaar een publikatie in de plaatselijke bladen wordt gezet over hoe te handelen met gevonden jonge vogels, worden nog zeer veel te jonge vogels naar het asiel gebracht.
Enerzijds is het te wijten aan onkunde, anderzijds aan een bepaalde gemakzucht en toch wel wat overtrokken dierenliefde.
Aan onkunde is gelukkig wat te doen. Door informatie te verstrekken en publikaties in kranten kan dit verbeterd worden.

Gemakzucht en wat overtrokken dierenliefde kan het best aan de hand van één van de vele voorbeelden geschetst worden.
Telefoon gaat. Na opnemen een vrouwenstem.
"Bent u van het vogelasiel?"
"Ja wat zijn de problemen"
"Ik heb hier thuis in een doosje een jonge spreeuw of merel. Hij is in de steek gelaten en de katten loerden op hem en toen heb ik hem maar gepakt. Ik heb hem wat brood gegeven maar dat moet hij niet. Wat moet ik er mee?"
"Jonge vogels eten geen brood. U zult hem wormen, rupsen, vliegen moeten geven. Heeft u het artikel niet in de krant gelezen?"
"Ja...ik schrok er van. Ieder half uur voeren gaat niet, vandaar dat ik bel".
"Heeft u onderzocht of de oude vogel in de buurt was?"
"Ja, maar hij werd niet gevoerd. Wel een andere vogel die wat beter kon vliegen werd gevoerd".
"Waarom zet u hem niet terug?"
"Dan wordt hij direct opgevreten door de katten".
"Ja, maar u moet natuurlijk een beetje uit de buurt blijven. Kunt u hem niet op een schuurdak zetten?"
"Ik ben bang dat hij er af valt".

Voelt u de impasse? Mevrouw houdt vogel in de gaten zodat hij niet door een kat wordt opgevreten. De oude vogel houdt mevrouw in de gaten en voert het jong niet.

"Kunt u hem zelf niet voeren? U weet wat bij ons de problemen zijn?"
"Ieder half uur voeren? Dat kan ik niet. Daar heb ik geen tijd voor. Trouwens ik hoor, dat brood niet goed is. Ik zie me al op vliegen-jacht gaan en hoe kom ik aan wormen?"
"De medewerkers van het vogelasiel hebben ook geen tijd om jonge vogels te verzorgen. Overdag werken we. We hebben wel een paar mensen die jonge vogels voor ons grootbrengen, maar die zitten vol".
"Oh, mooie boel! Zit ik hier met een jonge vogel opgescheept".

De stem wordt een beetje nijdig.

"Dus dan moet ik het beest ieder half uur voeren. Ik had hem beter kunnen laten zitten, maar dan was hij wel door een kat opgevreten."
"Als u niet voor de jonge vogel kunt zorgen, breng hem dan maar naar het asiel. Vanavond om 7 uur is er altijd iemand. Wilt u hem eerder kwijt, dan kunt u hem afleveren aan het politiebureau".
"Wordt hij dan ieder half uur gevoerd?"
"Nee mevrouw. De kans dat hij in het asiel dood gaat is groter dan bij u thuis. Het asiel is vrijwilligerswerk wat in vrije tijd wordt gedaan. Wij hebben om pleegmoeders gevraagd maar daar is tot op heden niet op gereageerd".
"Dan zet ik hem wel weer in de tuin, dan kan hij daar door een kat opgevreten worden".
"De kans dat de vogel het in de tuin overleeft is vele malen groter dan in het asiel. Wanneer heeft u de vogel gevonden?"
"Gisteren. Maar hij eet niet en daarom bel ik u".

"Dan hoeft u hem ook niet terug te zetten in de tuin. De oude vogels zijn dan al lang met de rest van de jongen vertrokken. Brengt u hem maar naar het vogelasiel dan zullen we wel zien".
"Daar gaat hij dood".
"De kans is groot."
"Nou, mooie boel..... ik zie wel".

De hoorn wordt er kwaad opgegooid.

De meeste telefoontjes over jonge vogels lopen op deze manier af. Toch zijn dit wel mensen die van goede wil zijn. Ze zijn bereid er iets aan te doen, doch niet te veel en schrikken terug van de consequenties. Dan maar naar het asiel, dan zoeken ze het daar maar uit!

Een moeilijke periode en zeer ondankbaar werk.
Wat doe je met een nest pimpelmezen? Omdat het asiel niet de gehele dag open is, worden de vogels bij de politie bezorgd en deze zet de jonge vogels in het asiel. Jonge pimpelmezen die 's morgens gebracht zijn, zijn na een paar uur dood.
Tussen de middag worden eventueel de gebrachte vogels verzorgd, maar om 7 uur 's avonds pas de vogels die 's-middags gebracht zijn. Een te lange periode voor jonge vogels om buiten voedsel te kunnen.
Helaas...het is niet anders. Er is een schreeuwend gebrek aan "pleeg-moeders" die de zorg voor de jonge vogels van ons overnemen. Ook dan blijft het ondankbaar werk, omdat door een verkeerde samenstelling van het menu de jonge vogels toch dood gaan. Alleen wormen is niet goed, maar het menu moet afgewisseld worden met een rupsje, vlieg e.d.
Maar in welke combinatie? Alleen een merelvrouwtje weet dat!

Veel jonge vogels waren bij de Wilde eenden, Merels, Kauwen, Spreeuwen en Huismussen. Uit het overzicht kunt u zelf vaststellen dat het over-levingspercentage zeer laag is.

Bijzonderheden 2e kwartaal

Op 3 april werd op de trimbaan een Jan van gent gevonden. Een dag later was de vogel dood.

Op 5 april werd in de Noordduinen de Notenkraker gelost. In korte tijd werd hij gesignaleerd in Duinpark. Door veel bewoners uit Duinpark werden wij geattendeerd op die geringde, vreemde vogel. Hij zag er uit als een spreeuw maar veel groter.
Veel bewoners hebben ook foto's van deze noordelijke wintergast kunnen maken.
De vogel overzomert daar. Hij heeft het best naar zijn zin, is in het geheel niet schuw en heeft eten voldoende.

Op 8 april warden in IJmuiden losgelaten:
- 4 Zeekoeten
- 1 Alk
- 1 Papegaaiduiker.

Het zestal werd voorzien van een ring van Vogelasiel Noordwijk.

Op 23 april werd in het binnenhok een Zilvermeeuw gezet. Korte tijd later werd er een spreeuw bijgezet. 's-Avonds tijdens het voeren en het verzorgen van de nieuwe vogels, werd tevergeefs gezocht naar de spreeuw. Tijdens verzorging van de Zilvermeeuw werd door de meeuw de Spreeuw uitgebraakt.
Dit zijn van die kleine ongelukjes die kunnen gebeuren als vogels bij de politie worden afgeleverd en te goeder trouw samen in één hok worden gezet.

Op 5 mei werd een Knobbelzwaan met vishaak met dobber in zijn snavel naar het asiel gebracht. Met succes werd de haak met dobber verwijderd. De wond werd ontsmet en kort daarna kon de zwaan weer worden losgelaten.

Op 7 mei kregen wij vanuit Leiden vier heel vreemde olieslachtoffers. In de Maresingel waren 4 tamme ganzen besmeurd geraakt met olie. Drie gingen dezelfde dag dood, de vierde kon later in een dieren-kampje in de omgeving van Noordwijk worden geplaatst.

Op 2 juni werd een albino Scholekster naar het asiel gebracht. Geen alledaagse verschijning. De normale donkere delen van een ekster waren bij dit exemplaar wat vaal wit. De ekster is doodgegaan. De vogel is opgestuurd naar het Rijksmuseum veer Natuurlijke Historie te Leiden. Daar waren ze erg blij met deze albino vogel en is in de collectie van het museum opgenomen.

Op 5 juni werd een postduif naar het asiel gebracht. De vogel was op het strand gevonden besmeurd met olie. De vogel heeft het niet gered en ging korte tijd later dood.

Vanaf het strand van Katwijk werd op 12 juni een Aalscholver naar het asiel gebracht. Met succes werd de vogel op 22 juni in de Flevopolder losgelaten.

Op 16 juni raakte een Ransuil in Duinpark verward in vliegertouw dat in een boom was achtergebleven. De vogel werd losgemaakt en naar het asiel gebracht. De Ransuil had geen nadelige gevolgen ondervonden en kon na korte tijd weer worden losgelaten.

Noordwijk, juli 1986

Stichting Vogelasiel Noordwijk
Postbus 168
2201 LK NOORDWIJK

OPROEP OPROEP OPROEP OPROEP OPROEP OPROEP OPROEP OPROEP OPROEP

Gezocht voor de KNUTSELHOEK in het Jan Verwey

- kastanjes
- beukenootjes
- eikels
- veren
- zeeschuim
- braakballen
- denneappels
- gedroogde bloemen en bladeren
- kurk
- enz. enz.

Wie o wie wil zorgen dat deze hoek voortaan bevoorraad wordt ???
Graag een telefoontje naar

S.v.Kekeren-Brouwer

HET LICHTEN DER ZEE

Op 18 juli j.l. was er overdag iets bijzonders aan het zeewater voor Noordwijk waar te nemen.
In de brandingszône liepen namelijk evenwijdig met het strand dikke oranje banen door het oppervlaktewater; het leek net of er tomatensoep in zee was gegoten. Dit was het voorteken voor een mooi schouwspel, waarvoor het echter volkomen donker moest zijn. Rond één uur 's nachts ben ik naar het strand teruggegaan, noordelijk van de Koningin Wilhelminaboulevard om geen hinder van verlichting e.d. te hebben.
Daar wachtte een prachtig natuurgebeuren, mede daar de vloed net opkwam. Het schuim van de brekende golven lichtte schitterend op en bij het lopen door de hoogwaterlijn werd iedere voetstap direct omgeven door vonken.
Dit lichten van de zee wordt veroorzaakt door de Zeevonk (Noctiluca scintillans Macort). Het diertje is ongeveer 1 mm groot en heeft de vorm van een perzik. De zeevonk is dus met het blote oog waarneembaar en vergeleken met zijn soortgenoten een reus.
De Zeevonk behoort tot de ééncelligen, in het bijzonder tot de groep van de Zweepdieren, zo genoemd wegens de zweepvormige aanhangsels, welke dienen om voedsel naar de mondopening te waaieren en voor de voortbeweging.
Bij warm weer in de zomer kan de voortplanting zeer snel plaats vinden door celdeling, waardoor ze dan massaal voorkomen. Voor het lichten der zee is deze massale aanwezigheid een voorwaarde.
Het oplichten ontstaat, doordat zich in de Zeevonk twee stoffen bevinden (Luciferine en Luciferase), welke tot ontbranding komen als het diertje via beweging (b.v. branding, voetstap, scheepsschroef e.d.) in aanraking komt met zuurstof. Deze door verbranding vrijgekomen energie wordt voor bijna 100% omgezet in licht.
Het verschijnsel van het lichten der zee is al eeuwenlang bekend. De oorzaak van het lichten is echter lang onbekend gebleven. Benjamin Franklin dacht dat de wrijving van zouten in het zeewater electrische vonken veroorzaakte. Pas in 1750 werd in Venetië door twee natuurkundigen de juiste oorzaak van het lichten der zee ontdekt.
De Zeevonk verlangt zuiver oppervlaktewater in de brandingszône. Het is te hopen dat door de toenemende waterverontreiniging het niet zover komt dat de Zeevonk in het sprookjesboek belandt en zijn verhaal begonnen moet worden met "Er was eens...."

Eli van Kekeren

---

geknipt geknipt geknipt geknipt geknipt geknipt geknipt geknipt

De Schelpenhoek in het Vinkenveld

De straten van de 1e fase van het Vinkenveld zijn naar schelpen genoemd. Veel mensen kennen ongetwijfeld de Kokkel, een veelvoorkomende schelp op ons strand. Minder vaak treffen we daar Wulk, Rosser en Zager aan. Rosser is de Noordwijkse naam voor de Venusschelp en Zager staat voor Zaagje.
De Fuikhoren is veel minder algemeen, om maar te zwijgen van Noordhoren, Penhoren, Schaalhoren, Spoelhoren, Tolhoren en Obliehoren.
Deze horens mogen gerust zeldzaam genoemd worden op het Noordwijkse strand.
Regelmatig stellen bewoners van het Vinkenveld vragen aan de balie van het Jan Verwey Natuurcentrum over hun straatnamen. Voor belangstellenden is het leuk om te weten dat u alle genoemde schelpen kunt zien in de vitrines van de zee- en strandhoek in voornoemd museum.

uit : DE ZEEKANT

BRONKRUID TOCH IN SASSENHEIM GEVONDEN

Het is al weer enige tijd geleden (dec.'83) dat ik in de Strandloper een verhaaltje schreef over het voorkomen van Bronkruid (Montia fontana) op Offem.
Aan het eind van het stukje probeerde ik de lezers aan te sporen tot het zoeken van de plant in Sassenheim, omdat dat uurhok in de Atlas van de Nederlandse Flora nog open was. Het betrof hier uurhok 30.18 en als mogelijke groeiplaatsen werden genoemd het park (Rusthoff) en Huis ter Leede.
Dit voorjaar heb ik me vrij intensief bezig gehouden met de inventarisatie van 40 stinzenmilieus in het gebied van Leiden tot Hillegom.
In Sassenheim kwamen daar eigenlijk maar drie terreinen voor in aanmerking, n.l. het kerkhof van de Ned. Hervormde Kerk, het park Rusthoff en Huis ter Leede. Deze terreinen leken me niet erg interessant, maar moesten voor de volledigheid wel enkele malen bezocht worden.
Alles viel echter reuze mee. In Sassenheim bleken toch nog wel enkele interessante stinzeplanten voor te komen, die niet bij het Rijksherbarium bekend waren.
Maar nu het Bronkruid. Op 23 mei, toen de stinzenplanten nagenoeg uitgebloeid waren, maakte ik nog een korte trip door het park Rusthoff en daar ontdekte ik onverwachts op één vochtig stuk enige vierkante meters van de bewuste plant! Het Bronkruid duldde geen andere planten tussen zich. Zeer toevallig kwam ik enkele dagen later Bronkruid ook nog op twee plaatsen bij Haarlem tegen (Elswoud en Spaar en Hout). In Elswoud betrof het een buitengewoon grote groeiplaats; de bedekking strekte zich uit over tientallen vierkante meters aan de noordzijde tussen oprijlaan en sloot.
Zo kunnen we dit miezepietertje toch nog wel eens tegen komen tussen Haarlem en Leiden.

J.M.de Graaf

HET OOIEVAARSNEST NA ÉÉN SEIZOEN, HOE EEN NIJLGANS SUCCES HAD

Het plaatsen van het ooievaarsnest op 1 maart j.l. in de Polder Hogeweg heeft bepaald geen periode van stilte rond de paalwoning ingeluid. In april werd éénmaal een Ooievaar gesignaleerd door de heer Klinkenberg, die de vogel zag circelen boven het nest. Daar is het echter bij gebleven en er hebben dan ook geen ooievaars gebroed.
Wel werd steeds een paartje Nijlganzen in de buurt van het nest waargenomen, en al gauw bleek, dat zij de paal hadden bezet, om er te gaan broeden. Telkens was het mannetje in het weiland rond de paal te vinden, terwijl het vrouwtje - vanaf de grond onzichtbaar - hoog in het nest de eieren bebroedde. Indringers zoals kraaien en eksters werden met een felheid belaagd, die we maar van weinig vogels kennen. Ondanks zijn geringe wendbaarheid bleef het Nijlgansmannetje de kraaien al schreeuwend volgen, tot zij bij het nest vandaan waren.
Het was dan ook geen wonder dat het broedsel een succes werd en enkele weken later zwommen de ganzen met een achttal jongen in de Maandagse wetering.
In de jaren voordat het ooievaarsnest werd opgericht, werden de Nijlganzen regelmatig op Offem waargenomen in de buurt van de reigernesten aldaar. Het lukte hen echter nooit een reigersnest te "kraken".
Zo'n hoog paalnest lijkt nogal ongewoon voor een gansachtige vogel. In Afrika maakt de soort echter regelmatig gebruik van oude nesten van b.v. de Goliathreiger en de Hamerkop. De gewoonte om hoog te broeden, hebben

de Nijlganzen dus niet verloren tijdens hun jarenlange gevangenschap op de diverse Wassenaarse landgoederen, van waaruit ze al weer een aantal jaren geleden ontsnapten en vervolgens verwilderden.
Natuurlijk hopen we dat deze uitheemse ganzen niet de permanente bewoners van het ooievaarsnest zullen worden. Dit laatste zou gezien hun agressiviteit echter helaas wel eens realiteit kunnen worden.

Hein Verkade

STELTLOPERS OP BOLLENLAND

Dat het onder water zetten van een stukje bollengrond onbedoeld een rijk vogelgebiedje op kan leveren, was vorig jaar reeds bekend toen aan de Loosterweg bij Lisse eind augustus één hectare onder water kwam te staan. Vooral Krombekstrandlopers en Kluten trokken toen de aandacht. Door de aanwezigheid van een Blonde Ruiter op een dergelijk perceel in augustus van dit jaar, heeft de aanwezigheid van vogels op geïnundeerd bollenland nu nationale bekendheid gekregen.

De collega die mij vorig jaar attent maakte op het perceeltje aan de Loosterweg, vertelde mij op 15 augustus j.l. dat er weer bollenland onder water was gezet. Het eerste bezoek nog diezelfde dag wees uit, dat het gebiedje bijzonder aantrekkelijk was voor steltlopers. Vooral de tientallen Grutto's en Kemphanen vielen op. 's Avonds sprak ik Gijs van der Bent en ik wees hem op de uitstekende mogelijkheden om aan de Loosterweg steltlopers te fotograferen. Dit leidde ertoe, dat René van Rossem zaterdagmiddag de Blonde Ruiter ontdekte. Hij alarmeerde direct enkele Katwijkers en Noordwijkers en ook het telefonisch netwerk van de Dutch Birding Association. Dit had tot gevolg dat binnen een half uur een aantal mensen de waarneming kon bevestigen. Omstreeks 19.00 uur werd de vogel waar het allemaal om ging onrustig. Even later vloog hij op en verdween in noordelijke richting. De even later toestromende vogelaars hadden het nakijken!
Op zondagmiddag keerde de Blonde Ruiter echter terug. Ook dit ging als een lopend vuurtje door soortenjagend Nederland en België! In horden kwam men naar de Loosterweg alwaar de politie af en toe kwam kijken of alles verkeerstechnisch gezien een goed verloop had. Vermoedelijk hebben vele honderden vogelaars de Blonde Ruiter kunnen observeren. Voor de omwonenden moeten al die mensen met kijkers en telescopen een amusant schouwspel opgeleverd hebben.

In de regionale pers en zelfs in de landelijke ochtendbladen werd aandacht besteed aan de bijzondere vogel bij Lisse. Het aardige was dat de Blonde Ruiter zich heel goed liet bekijken en in het geheel geen schuwheid toonde. Bij meer vogels uit het hoge noorden is dit bekend: Morinelplevier en franjepoten b.v. Op 19 augustus werd de Blonde Ruiter voor het laatst gezien. Nog dagen hierna reden auto's vol vogelaars de Loosterweg op, maar vergeefs, ditmaal keerde de vogel niet terug.

Bij al deze belangstelling kun je je afvragen of dit allemaal niet erg overdreven is. Die vraag kan men zich evenwel bij allerlei taken in de hobbysfeer stellen. Een verzamelaar van prentbriefkaarten is bereid naar Keulen te rijden om daar een beurs te bezoeken. Een fanatieke schaatser reist naar Finland voor een slopende alternatieve elfstedentocht. Zo zijn er ook vogelaars behept met een soort verzamelwoede, namelijk om zoveel mogelijk vogelsoorten in ons land te zien. Zolang deze hobby niet gepaard gaat met het plattrappen van natuurterreinen en het verstoren van broedvogels is hier niets op tegen.
Enkele jaren geleden hebben deze vogelaars zich verenigd in de al eerder genoemde Dutch Birding Association. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal

mensen met een grote kennis van de determinatieproblematiek snel is toegenomen. Omdat de ontdekking van een zeldzame vogel direct wordt doorgegeven, zijn vele anderen meestal in de gelegenheid de bijzondere vogel ook te observeren. Op deze manier lukt het steeds meer mensen om per jaar meer dan 250 (verschillende) soorten in ons land te zien, terwijl reeds velen meer dan 300 soorten op hun "lifelist" hebben. De bereidheid om hiertoe vele duizenden "vogelkilometers" af te leggen, is evenwel een eerste vereiste. Nu was de Blonde Ruiter een soort, die door vrijwel niemand van de nu actieve vogelaars ooit eerder gezien was. Weliswaar wordt deze Noord-Amerikaanse soort ieder jaar in Zuid—Engeland waargenomen, maar in ons land waren er slechts enkele waarnemingen van vòòr 1970. Geen wonder dat deze soort voor bijna iedereen een nieuwe soort was voor zijn "lifelist"!

De grote belangstelling aan de Loosterweg bleef natuurlijk ook bij de eigenaar niet onopgemerkt. Hij had er kennelijk plezier in, filmde de publieke belangstelling en liet zich uitvoerig voorlichten over alle soorten vogels die er op zijn land rondliepen.
Hij vertelde dat de inundatie tot doel heeft bepaalde schimmels en aaltjes te bestrijden. Ook de onkruidbestrijding wordt hiermee gediend. Per hectare levert deze vorm van bestrijding een voordeel van f 1000,— op, vergeleken met de alom toegepaste chemische bestrijding. De eigenaar vertelde ook dat de vogels pas na een dag of tien na het begin van de inundatie neerstrijken. Dit kan veroorzaakt worden door een soort sneeuwbaleffect. Als eenmaal een groepje loopt te foerageren, komen andere vogels er ook gemakkelijker toe, neer te strijken. Verder zal meespelen dat de ontwikkeling van muggenlarven pas na een week op gang komt. Bij nauwkeurige observatie was te zien, dat veel steltlopers razendsnel kleine prooien uit het water oppikten. Gelet op de vele muggen op het water moeten dit wel muggenlarven zijn geweest.

Niet alleen die Blonde Ruiter kwam de Loosterweg bezoeken, al was hij wel de meest bijzondere gast. In de periode 15 augustus — 5 september werden de volgende soorten daar aangetroffen. Tussen haakjes staat het aantal vermeld dat daar maximaal aanwezig was.
Zwarte Ruiter (6), Groenpootruiter (2), Oeverloper (8), Bosruiter (2), Witgatje (1), Grutto (43), Wulp (6), Scholekster (3), Kievit (28), Kemphaan (27), Bontbekplevier (21), Watersnip (3), Bonte Strandloper (3), Kleine Strandloper (5), Goudplevier (4), Bergeend (5), Wilde Eend (18), Slobeend (5), Krakeend (2), Wintertaling (2), Blauwe Reiger (2), Purperreiger (1), Lepelaar (11), Visdief (3), Kleine Jager (1), Kokmeeuw (23O), Stormmeeuw (12), Zilvermeeuw (8), Kleine Mantelmeeuw (8), Grote Mantelmeeuw (10), Witte Kwikstaart (18).
Dat er in augustus nog zoveel Grutto's in onze regio verblijven, is eigenlijk iets bijzonders. Na de broedtijd trekken vrijwel alle Grutto's naar het Deltagebied en Flevoland om daarvandaan in augustus naar het zuiden te trekken. Ook de Lepelaars die enkele avonden op bezoek kwamen, trokken de aandacht. Ze kwamen laag aanvliegen vanuit noordwestelijke richting. Waar ze overdag verbleven was niet geheel duidelijk, maar vermoedelijk verbleef een aantal in de polder tussen Noordwijkerhout en het Lisserbos, gelet op waarnemingen van Leen en Hermien van Duyn. Wellicht zijn de Lepelaars (17 ex) die ik op 25 augustus zag rusten in een weiland bij Hillegom, ook tot de bezoekers van de Loosterweg te rekenen.

Het is te hopen, dat inundatie van bollenland steeds meer in zwang zal komen. In Noord—Holland wordt deze methode al op grotere schaal toegepast. Naast een meer milieuvriendelijke vorm van onkruidbestrijding geeft het de vogelliefhebbers een schitterende gelegenheid allerlei steltlopers waar te nemen.

Jelle van Dijk

VOGELPUZZEL

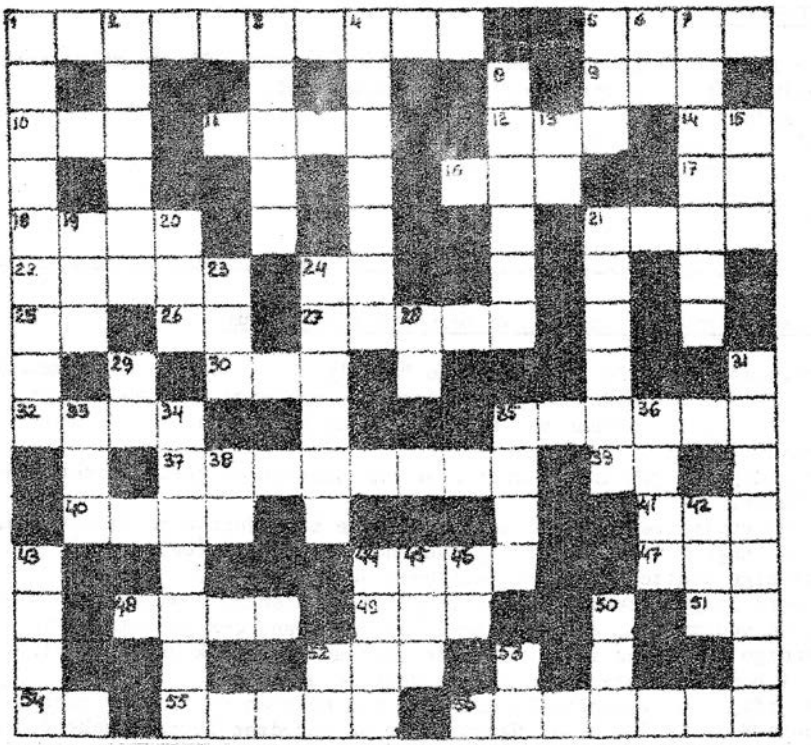

Horizontaal
1 soort duif
5 plaats om in te broeden
9 teleurgesteld
10 veren verliezen
11 zitplaats voor vogels
12 schrijfgerei
14 muzieknoot
16 in deze maand leggen vogels hun ei
17 vogelproduct
18 luize—ei
21 grote zwarte vogel
22 vogelkleed
24 en anderen
25 meisjesnaam
26 muzieknoot
27 steltloper met omhoog gebogen snavel
30 opbergplaats (b.v. voor verrekijker)
32 soort reiger
35 weidevogel met kuif
37 grote vogel,wit—zwart met rode snavel vangt kikkers
39 muzieknoot
40 zangvogel, lust graag pinda's
41 plaats op de Veluwe
44 voedsel voor ganzen
47 verblijfplaats van kippen
48 kip
49 rottend dierlijk voedsel
51 heden, op dit moment
52 tam
54 muzieknoot
55 grote zwarte vogel
56 dit mooi gekleurde vogeltje eet visjes

vertikaal
1 soort valk
2 iemand die op een paard zit
3 hoge regenschoen
4 braaksel van uil
5 Nuts Spaarbank Noordwijk
6 vogelproduct
7 zwarte vogel met spikkels
8 bosvogel, hakt gaten in bomen
13 vogelproduct
15 loofboom
19 getal onder de tien
20 één moment
21 grote wit—grijze vogel,vliegt met gebogen hals
23 niet droog
24 zwart—witte vogel met lange staart
28 van deze groente ga je huilen!
29 vader
31 kleinste uil
33 jongensnaam
34 deze vogel roept zijn eigen naam
35 streep
36 enkelvoud van veren
38 soort rund
42 naaldboom
43 eerste veertjes van een vogel
44 Vlaamse ...
45 moerasvogel
46 verbrandingsrest
50 bloedzuigend insect
52 moeder
53 bevroren water

VERVOLG VOGELPUZZEL:

Maak van de letters op de volgende nummers twee woorden, die te maken hebben met een activiteit, die begin september plaats vond.
De nummers zijn:
horizontaal: 5, 17, 24, 25, 27, 40, 41,
vertikaal : 3, 6, 23, 33, 42, 43, 46.

Veel succes!!

Nieuw uitgekomen gidsjes in het Jan Verwey Natuurcentrum

"Bomenfietsroute, het hele jaar rond" en "Schelpengids voor de Nederlandse Kust" zijn twee nieuwe gidsjes, die tijdens de gezellige feestavond ter ere van het tweejarig bestaan van het Jan Verwey Natuurcentrum ten doop zijn gehouden.
Het eerste gidsje is geschreven door Joan van Sambeek en geïllustreerd door Annie v.d.Oever.
De "Bomenfietsroute" bestaat uit een mini-route door Noordwijk-Binnen (ca. 8 km) en een langere versie Noordwijk-Voorhout-Noordwijk (ca.14 km.), voorzien van handige plattegrondjes en een quiz voor kinderen.
De tocht voert langs eeuwenoude bomen, modern plantsoen, afwisselende straatbeplanting en voortuinen. Zeker moeten in dit verband ook genoemd worden de eigenaardige koebosjes in de weilanden tussen Noordwijk en Voorhout, waarover het boekje interessante dingen weet te verhalen.
Het tweede gidsje is samengesteld door Eli van Kekeren en is voor gebruik langs de hele Nederlandse kust. Naast de in de Noordzee levende schelpensoorten, zijn een aantal soorten opgenomen die soms aangevoerd worden uit de buurlanden en die in Nederland toch een zekere bekendheid genieten. De schelpen zijn in familievolgorde opgenomen. Van iedere schelp in het gidsje is de wetenschappelijke Latijnse naam vermeld en indien aanwezig de Nederlandse naam. De "Schelpengids van de Nederlandse Kust" is geïllustreerd met fijne pentekeningetjes die een duidelijk beeld geven van de buiten- en/of binnen zijde van de schelp.
Woorden van dank aan alle mensen die geholpen hebben bij de tot stand koming van de gidsjes, zijn hier zeker op hun plaats.
De prijs van de gidsjes is laag gehouden, n.l. f2,50.
Van harte beveel ik deze boekjes bij u aan.

Sjaan van Kekeren

Nieuws van de Verkoopstand in het Jan Verwey Natuurcentrum

Zoekt u een leuk cadeautje (misschien al voor St.Nicolaas ??????).
Denk eens aan een Voedertafel, Nestkastje, Ooievaarspuzzel, Keverkijker, Knip- en Kleurplaten.

Voor schelpen- en fossielenverzamelaars is er ook nieuw materiaal uit Frankrijk, gedetermineerd en van vinddatum voorzien. Enkele vindplaatsen zijn: Cap Blanc Nez, Lion sur Mèr, Ferguerolles, St Anne, St Briac.

Ook zijn er weer verse gedroogde kruiden te koop en diverse aardige sierartikelen.

Wilt u ook kruiden, schelpen, fossielen of andere artikelen afstaan ter verkoop? Neem dan eerst contact op met de mensen die verantwoordelijk zijn voor dat gedeelte van de verkoopstand. Graag dus eerst een telefoontje naar Eli en Sjaan van Kekeren: telefoon 15237.

OP SAFARI IN KENIA (deel 2)

Dit is het vervolg van het reisverslag uit de voorgaande Strandloper. Twee leden van de redaktie, Kees Verweij en Dick Hoek brachten hun vakantie door bij Willem van Duin, die in Kenia woont in het grensdorpje Oloitokitok, aan de voet van de Kilimandjaro, de hoogste berg van Afrika.

De laatste avond in Oloitokitok wordt doorgebracht bij Popinda, een Indiër waar Willem mee bevriend is. Dit keer worden we onthaald op een typisch Oostenrijks gerecht: Nudels, een soort meelballen. De vrouw van Popinda, die zelf tot de Kikuyu-stam behoort, heeft dit geleerd van de vrouw van een Oostenrijkse ontwikkelingswerker die in de omgeving van Oloitokitok werkt. Het smaakt uitstekend. De volgende dag vertrekken we in de Renault 4 van Willem uit Oloitokitok en rijden naar het noord-westen, richting Nairobi. We halen de stad net; er blijkt een scheurtje in de uitlaat te zitten en de ventilator was vol met stof gekomen. In Nairobi wordt voor de voettocht naar de Mount Kenia proviand ingeslagen en de volgende morgen vertrekken we na een stevig Engels ontbijt.

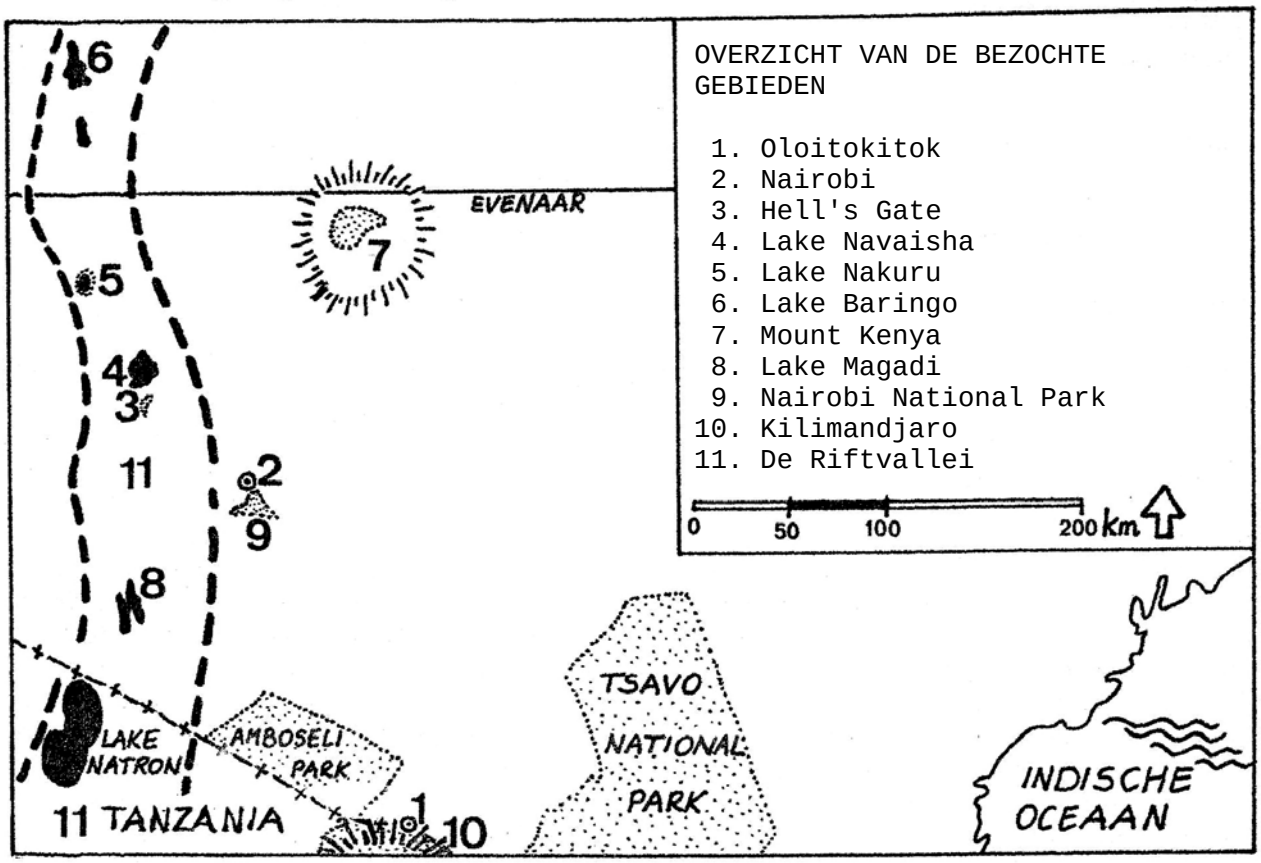

Het begin van de tocht voert door het dichtbevolkte land der Kikuyu's. Er wordt vooral mais, Pyrethrum (een plant die veel op een Margriet lijkt en waar een bestrijdingsmiddel uit gewonnen wordt) en pruimen verbouwd. Ook zijn grote oppervlakten met naaldhout beplant. De weg stijgt tot een hoogte van meer dan 3.000 m. Onderweg zien we op een pas geploegde akker een groepje Maraboes en Ooievaars foerageren. Het eerste doel van de reis vormt een nationaal park in oprichting, Hell's Gate. In deze inderdaad wat onheilspellende kloof is het zeer droog en stoffig en regelmatig zorgen

wervelwinden voor het ontstaan van slurfvormige stofwolken. De voor een deel loodrechte wanden van de kloof blijken bijzonder rijk aan roofvogels: er broeden tientallen paren Rüppells Gieren en enkele paren Aasgieren. Langs de wanden van de kloof zweven twee reusachtige Zwarte Arenden en een Lannervalk. De Lammergieren, die hier ook voorkomen, laten zich niet zien. In de kloof zien we o.a. Struisvogels en Zebra's.

De meren van de Rift Vallei.

De Riftvallei is een van de grootste en meest opmerkelijke breuken in de aardkorst en heeft een lengte van meer dan 6.500 km. De vallei loopt vanaf de Rode Zee zuidwaarts tot in Tanzania en wordt gekenmerkt door het feit dat zich in de lagere delen meren hebben gevormd, waarvan er enkele gevuld zijn met brak tot zout water. We zullen vier van deze meren bezoeken: Naivasha, Baringo, Nakuru en Magadi. De laatste twee meren zijn in de loop der eeuwen verzilt doordat het water hier niet afgevoerd wordt door een rivier. Het water verdampt voor een deel en de aangevoerde zouten blijven in een steeds hogere concentratie achter. Dit verschil in zout en zoet water heeft ook grote invloed op het planten- en dierenleven, zoals we zullen zien. Het zoutgehalte van het water wisselt en is afhankelijk van de aanvoer van regenwater.

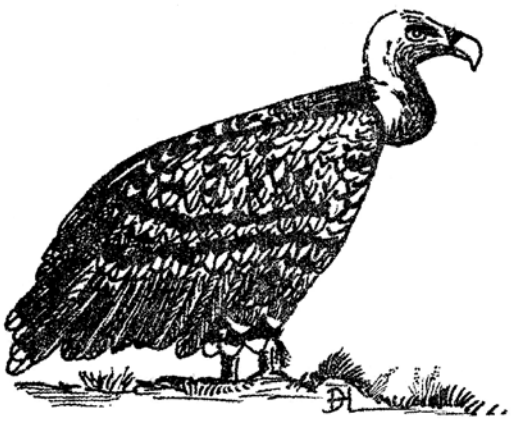

Rüppells Gier (Gyps rupelii)

Lake Naivsha

Nadat we tot twee maal toe vast hebben gezeten in het stof wordt het tijd dat we de keel gaan spoelen. Er is een hotel in de buurt, dat aan de oever van het Naivasha-meer ligt.
Vanuit dit hotel zou je, ook al sta je niet zo vroeg op, al voor het ontbijt meer dan honderd verschillende vogelsoorten kunnen zien. We sluiten ons aan bij een groep Engelsen, die aan tafeltjes op het uitgestrekte gazon hun thee drinken. Op slechts twee meter afstand ruziet een groepje Maraboes en Heilige Ibissen om de restanten van koekjes e.d. die hun regelmatig door de hotelgasten worden toegeworpen. In de acacia's zitten twee Visarenden te roepen en met enige moeite kunnen we twee dwergpapegaaien op naam brengen: de Zwartmasker dwergpapegaai. We besluiten nog even naar het water te lopen. Dit levert een fantastisch schouwspel op: in de oude bomen langs de oever zitten honderden Aalscholvers te broeden, een Bonte IJsvogel bidt boven het water, enkele Zwarte Rallen rennen de dichte oeverbegroeiing in en een Reuzenreiger vliegt van de oever op. Overal langs de oever zijn de sporen van nijlpaarden aanwezig. Op het meer zijn duizenden vogels te zien: grote troepen Knobbelmeerkoeten, Geelsnaveleenden, enkele Slobeenden, Pijlstaarten en Roze Pelikanen.
Helaas hebben we niet veel tijd om lang van dit schouwspel te genieten. De volgende dag moet Willem in Nakuru zijn voor zijn werk; Kees en ik gaan naar het Nakuru National Park, Afrika's beroemdste vogelparadijs dat vooral bekend is om zijn Flamingo's.

Lake Nakuru

Lake Nakuru is een meer met brak water. Dit is al direkt aan de oever- en watervegetatie te zien. Bij meren met zout of brak water is deze veel minder goed ontwikkeld dan bij meren met zoet water. Ook zijn zoetwatermeren rijker aan vis. Deze verschillen hebben natuurlijk grote invloed op de samenstelling van de vogelbevolking. Tot 1960 ontbraken vissen in Lake Nakuru vrijwel geheel. Om de muggen te bestrijden, die het stadje Nakuru voortdurend teisterden werd een vissoort in het meer uitgezet, die goed aan de speciale milieu-omstandigheden van warm en brak water is aangepast. De invloed van deze vissoort op de avifauna van het meer, maar ook op de wijdere omgeving, was opmerkelijk. Pelikanen, die hier gewoonlijk slechts korte tijd pleisterden, vinden nu voldoende voedsel en verblijven hier een groot deel van het jaar. Om tot broeden te komen hebben ze echter geïsoleerde, tegen predatoren beschermde eilandjes nodig. Deze vonden ze in Lake Elmenteita, op 16 km. afstand van lake Nakuru gelegen. De op deze eilandjes broedende Flamingo’s werden door de Pelikanen verdreven. De kolonie Pelikanen groeide binnen enkele jaren tot 8.000 paar.

Flamingo’s in het Nakuru-meer

De grootte van het meer wisselt nogal en hangt nauw samen met de hoeveelheid water die uit de omgeving wordt aangevoerd. Het meer wordt omzoomd door een woud met voornamelijk Acacia's en Boom-euphorbia's. Rond het meer loopt een halfverharde, redelijk begaanbare weg. Het meer ligt op slechts twee km van het stadje Nakuru.
Al direct na de ingang zien we groepen Impala's, Bavianen en twee roofvogels: een Kuifarend, een donker gekleurde arend met een lange kuif (Lophaetus occipitalis) en een reusachtige Grijze Oehoe (Bubo lacteus),

die in een boom zit te dommelen.
Aan de bosrand zijn troepen Waterbokken te zien. Wanneer het uitzicht vanaf de weg op het meer niet langer door het bos wordt belemmerd krijgen we een eerste indruk van de vogelrijkdom. Tienduizenden Kleine Flamingo's verdringen zich om een plaatsje in het ondiepe meer. Vanaf een heuvel is een groot deel van het meer te overzien. Vooral langs de oevers lijkt het water door de talrijke Flamingo's bleekroze van kleur. Op de voorgrond rust een groep Grijskopmeeuwen en wat hoger op de grazige oever staan Roze Pelikanen, Nijlganzen en Maraboes hun verenkleed te poetsen, terwijl Kleine Zilverreigers en enkele Heilige Ibissen temidden van Waterbokken en Wrattenzwijnen op jacht zijn naar insekten. Het zou te ver voeren om alle soorten die werden waargenomen te noemen. Een opvallende soort is de Afrikaanse Lepelaar, die erg veel op "onze" Lepelaar lijkt, maar de poten, snavel en snavelbasis zijn lichtrood in plaats van zwart en geel. 's Middags rijden we door een drooggevallen gedeelte van het meer. Een busje met toeristen probeert dit ook maar komt in de toch nog zachte bodem vast te zitten. De pech voor ons blijkt beperkt tot een lekke band. Vanuit de auto kunnen we nu de Flamingo's zonder ze te verontrusten wat dichter benaderen. Tussen de tienduizenden Kleine Flamingo's ontdekken we ook de gewone Flamingo, de soort die ook in de Camargue in Zuid-Frankrijk broedt en aanmerkelijk groter is. De Kleine Flamingo wordt tot 90 cm hoog en leeft vrijwel uitsluitend van kleine, blauwgroene algen. De gewone Flamingo kan tot 180 cm hoog worden, is minder kieskeurig en voedt zich ook wel met vis en wormen.

Grijze Oehoe

Lake Baringo

De reis wordt verder naar het noorden voortgezet. Na ongeveer 40 km passeren we voor de eerste maal de evenaar. Rond het middaguur bereiken we een camping aan de oever van Lake Baringo. Vanwege de hitte ondernemen we die middag niets meer, maar zetten de tenten op en zoeken een plaatsje in de schaduw op, in de buurt van een kraan met verkoelend water.
Ook op deze manier blijkt het voortreffelijk vogelen: rond de tent worden verschillende soorten Klauwieren, Glansspreeuwen en Wevers gezien. De Vogels zijn hier opmerkelijk tam. Zelfs met een standaardlens kan een Klauwier beeldvullend worden gefotografeerd. Aan de oever van het meer landt vlakbij de tenten een Reuzenreiger en ook hier horen en zien we weer de Afrikaanse Visarend.
Bij de camping blijkt een grote Lodge te staan, waar we 's avonds uitgebreid onze dorst lessen en kennis maken met een Schot: Terry Stevenson, beroeps-ornitholoog. Hij is verbonden aan de Lodge en organiseert voor de gasten elke morgen excursies in de omgeving. Samen met zijn vrouw heeft hij een checklist van het gebied uitgegeven. Er blijken in zes jaar tijd maar liefst 445 soorten (van de 1054 in geheel Kenia) te zijn waargenomen. Terwijl we met Terry Stevenson staan te praten komt er een Engelse heer met een bezweet rood hoofd en een paniekerige blik in de ogen aangesneld. Hij heeft een voor hem nog onbekende vogelsoort gezien en

vraagt: "Please mr. Stevenson, heeft u een ogenblikje? Ik heb zojuist een vreemde grijze vogel gezien, met een lange staart, een kuif, een rood gezicht en een blauwe vlek achter op zijn kop." "Blue-nailed Mousebird", luidt het resolute antwoord van Terry Stevenson. Zichtbaar teleurgesteld loopt de man weer naar buiten; geen nieuwe soort!
's Morgens vroeg zijn we op tijd voor de excursie, die langs de wand van een kloof zal voeren. We zien hier ondermeer een Zwarte Arend, een soort Neushoornvogel en een prachtig fel geel, oranje en groen gekleurde Klauwieren-soort. Overigens zijn de mede-vogelaars die we die morgen zien minstens zo opmerkelijk als de vogels. Bij ons in het groepje bevindt zich een oude Italiaanse dame, die nog zeer kras het steile pad weet te volgen, maar wanneer er zich een interessante soort vertoont, consequent met haar kijker de verkeerde kant opkijkt en dan voortdurend roept dat ze niets ziet. Haar echtgenoot maakt zonder telelens van elke vogel een foto, ook al zien we niet meer dan een schim of stip. Aan het einde van de excursie is het inmiddels flink warm geworden. Uitgeput zinkt het Italiaanse echtpaar neer langs de kant van de weg en wacht totdat ze opgehaald worden met een auto.
Nadat we de tenten hebben opgebroken gaan we op weg naar Mount Kenya. Omdat de weg nogal slingert passeren we die dag nog driemaal de evenaar. Onderweg zien we boven het grasland een groepje Langstaart-wida's. Deze fraaie weversoort is slechts 15 cm groot, maar de mannetjes hebben in de broedtijd een staart van 60cm lengte. Vooral als ze laag boven het grasland met moeite tegen de wind in tornen is dit een fascinerend gezicht. We overnachten dit keer in bungalowpark, dat precies op de evenaar ligt. Het bijbehorende restaurant is blijkbaar al enige tijd geleden uitgebrand. De eetzaal was zo gebouwd dat de gasten aan de eene kant van de tafel op het zuidelijk halfrond zaten en aan de andere kant op het noordelijk halfrond.

LANGSTAART-WIDA
(Euplectes progne)

MOUNT KENYA.

Al op grote afstand is de met sneeuw en ijs bedekte top van de Mount Kenya zichtbaar. Deze 5200 m. hoge uitgedoofde vulkaan is voor een deel tot Nationaal Park verklaard en de eerste 4.000 m. zijn zonder bergbeklimmers uitrusting gemakkelijk te bestijgen. Tot ongeveer 2000 m. is het land in cultuur gebracht. Tussen de 2.000 m. en 2500m. is het oerwoud grotendeels vervangen door naaldhout, vanwege de grotere houtopbrengst. Dit "bos" lijkt veel op de naaldhoutplantages zoals we die van de Veluwe kennen: bomen van dezelfde leeftijd slaan zeer dicht opeen waardoor onder begroeiing geen kans krijgt.
De ingang van het National Park ligt op 2500 m. hoogte. Tot hier kunnen we met de auto rijden, hoger wordt de weg te steil. Bij de ingang slaan we de tenten op. Rond de tenten lopen drie Buffels te grazen, maar volgens Willem doen die geen kwaad; hij kent ze nog van de vorige keer toen hij

hier was. Ze zijn erg tam. Evenals in het Tsavopark is het ook hier 's nachts behoorlijk rumoerig. Dit keer wordt het lawaai veroorzaakt door Boomklipdassen. Deze aan olifanten verwante dieren hebben in het volksgeloof een ruime plaats gekregen. Een Afrikaanse stam houdt ze zelfs voor reïncarnaties van Europeanen, vermoedelijk vanwege hun nachtelijk, spookachtig gekrijs. Het geluid dat ze produceren is enorm; het begin doet denken aan een deur die tergend langzaam al krakend opengaat in een griezelfilm; vervolgens gaat het geluid over in een hoog gefluit, dat doet denken aan een slippende v-snaar van een auto. De Klipdassen zijn echter onschuldige planteneters, die zich vrijwel uitsluitend in bomen ophouden.
De volgende morgen gaan we met proviand en tent op de rug op pad. Deze dag bevinden we ons nog geheel in de zone van de Podocarpus (een conifeer met brede naalden) en Bergbamboe. De bomen zijn overdekt met lange Baardmossen, een verschijnsel dat in Nederland vanwege de luchtverontreiniging tot het verleden behoort. In de bomen krijsen enkele Roodhoofd-papegaaien. Zelfs op deze hoogte zien we nog sporen van olifanten. De dichte bamboe is het domein van een Makakosoort. Deze middelgrote apen zijn fraai getekend: een donkere vacht met een opvallende brede witte kraag en baard. Na een vermoeiende tocht bereiken we het Metstation, een kamp dat op ruim 3.000 m. hoogte ligt. De niet zo sportieve en meer kapitaalkrachtige toeristen laten zich tot hier met een landrover vervoeren, overnachten dan in dit kamp, waar comfortabele vakantiehuisjes ter beschikking staan en beginnen de volgende morgen aan de eigenlijke beklimming. Hierbij wordt de bagage vervoerd door een legertje dragers, dat aan de voet van de berg gehuurd kan worden. Eenmaal kwamen we zelfs een drager tegen die een rugzak met uitsluitend bier sjouwde.
De rest van de dag wordt besteed aan het op adem komen en vogelen in de omgeving. Alles dat eetbaar is hebben we goed in de tent opgeborgen vanwege de apen. Geen overbodige luxe, want terwijl enkele Fransen hun tent opzetten komt er plotseling uit de bamboe een aap aangerend, die in een flits een rol met biscuitjes uit de bagage vist en hiermee in een boom verdwijnt.
De volgende morgen ligt er ijs op de tenten, maar als de zon doorbreekt wordt het snel warmer. Via een oerwoud met voornamelijk Hagenia's, een boomsoort die wel wat op een Kaukasische vleugelnoot lijkt, bereiken we nu een zone waar meer dan manshoge Boomheide en een stugge grassoort dominant zijn. Vogels zijn hier niet talrijk maar regelmatig zien we o.a. de Bergtapuit en eenmaal een paar Zwarte Arenden en een groepje Klipdassen. Ook bloeien hier ook nog enkele plantesoorten; o.a. een rood-oranje Gladiool (waarschijnlijk Gladiolus primulinus) en dwergstruiken met witte strobloemen (een Helichrysum-soort). We bereiken langzamerhand de zone met een alpiene vegetatie. Deze zone is een wereld apart: Reuzenkruiskruiden (tot ongeveer 6 m. hoog) en Reuzenlobelia's komen hier dominant voor. Deze plantesoorten hebben een merkwaardige, pilaarachtige groeivorm en zijn goed aangepast aan de extreem koude nachten en de felle zonneschijn op deze hoogte. Om de groeipunt te beschermen groeien de bladeren in een rozet, die zich 's nachts sluit. De rozet is gevuld met water, waar de plant een stof aan toegevoegd heeft, die het vriespunt van het water verlaagd. De Reuzenlobelia produceert een bloeikolf van soms meer dan twee meter lengte. De kleine, maar fraaie bloemen zijn ter bescherming tegen de nachtelijke koude geheel verborgen achter de lange, dicht behaarde bladeren. We zijn nu op een hoogte van ongeveer 4100 m. en dat is goed te merken: elke stap die je nu verzet kost dubbele energie. Vogels zijn hier schaars. We zien twee soorten: een prachtig, metaal-groen gekleurde honingzuiger (Nectarinia johnstoni) met een lange staart, die van de nectar van de Reuzenlobelia's

en -kruiskruiden leeft en een soort Glansspreeuw, die slakken vangt van de Reuzenlobelia's. Laat in de middag bereiken we een dal waardoor een beek stroomt; het is de enige plaats waar een stukje grond te vinden is zonder al teveel stenen en vlak genoeg om de tenten op te zetten. Bovendien is het water op.
Nadat we gegeten hebben zien we tot onze grote verbazing dat vanachter een bergkam bezoek op komst is. De groep mensen blijkt een klas schoolmeisjes met twee leraren te zijn. Ze maken een excursie, en moeten van dit

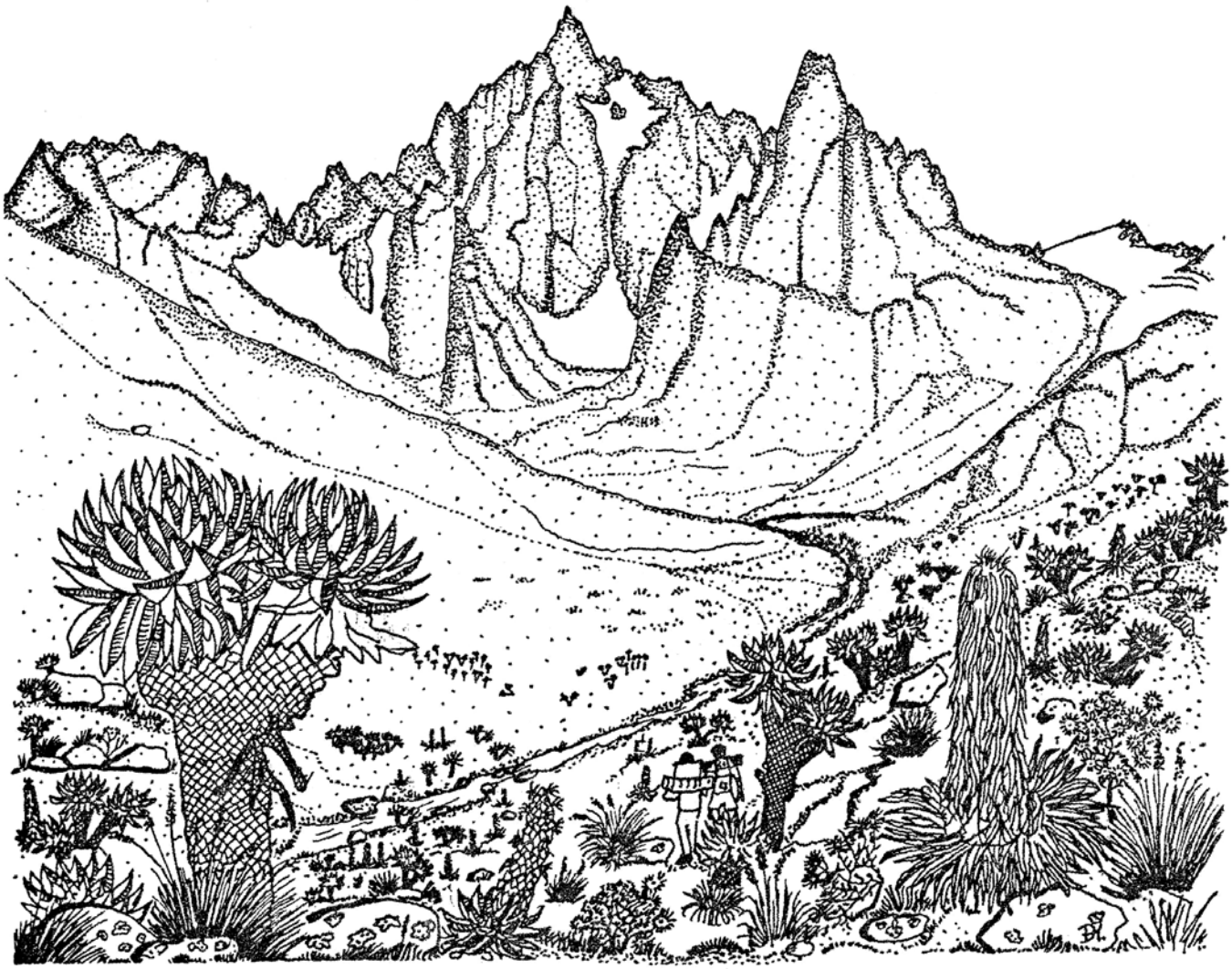

Mount Kenya op 4.000 m. hoogte met Reuzenkruiskruid en Reuzenlobelia's

uitstapje later een verslag maken. Zo te zien zijn ze niet erg op een bergtocht voorbereid: ze lopen op gympjes, die blijkbaar niet waterdicht zijn, want over hun kousen dragen ze plastic zakken. Bovendien dragen de meesten niet meer dan een vest over hun dunne zomerkleren. Nadat er wat foto's zijn gemaakt en iedereen door onze verrekijkers heeft gekeken heeft iedereen het ijskoud gekregen en keren ze weer snel terug. De volgende morgen blijkt het flink te vriezen. Aan sommige rotsblokken langs de beek hangen lange ijspegels. Het water, dat we voor het zetten van thee even onbeheerd in een pannetje laten staan, is binnen enkele minuten bevroren. Het aanvankelijke plan om nog wat hoger te klimmen laten we varen

vanwege de eerste verschijnselen van hoogteziekte. De afdaling verloopt snel en zonder moeilijkheden.

Voordat we naar Nairobi terugkeren brengen we nog een halve dag door in het smalle, vogelrijke dal van de Naru Moru rivier aan de voet van de Mount Kenia. Het dal is dicht begroeid met bomen en struiken, maar langs de rivier loopt een voetpad. We zien hier weer een groot aantal "nieuwe" soorten vogels, waaronder de prachtige Paradijs Vliegenvanger, waarvan het mannetje een zeer lange staart heeft en het Blauwfazantje, in Europa een bekende kooivogel. Op een plaats waar het water minder snel stroomt en de oever geleidelijk afloopt komen tientallen vogels baden en drinken. Hieronder bevinden zich veel Gevlekte Muisvogels en Roodbekwevers (Quelea quelea), de enige vogelsoorten die in Kenia niet bij de wet beschermd zijn en waarop vrijelijk gejaagd mag worden. De Roodbekwever is een echte kolonievogel en wordt soms in concentraties van meer dan een miljoen vogels aangetroffen. Ze kunnen nogal wat schade aanrichten in korenvelden. Tot nu toe hebben grootschalige bestrijdingsacties nog weinig geholpen. De Gevlekte Muisvogel kan schade aanrichten in de fruitteelt.
Op de terugreis naar Nairobi voert de weg door het centrum van een klein stadje. Hier zijn in het asfalt nogal hoge "verkeersdrempels" aangebracht. Ze zijn officieel op geen enkele manier aangegeven en alleen met een snelheid van maximaal tien kilometer veilig te passeren. Probeer je sneller te rijden, dan loop je het risico dat o.a. de uitlaat de klap niet overleefd. Dat dit regelmatig gebeurt blijkt wel uit de stapels uitlaten, die aan weerszijden van de verkeersdrempels liggen.

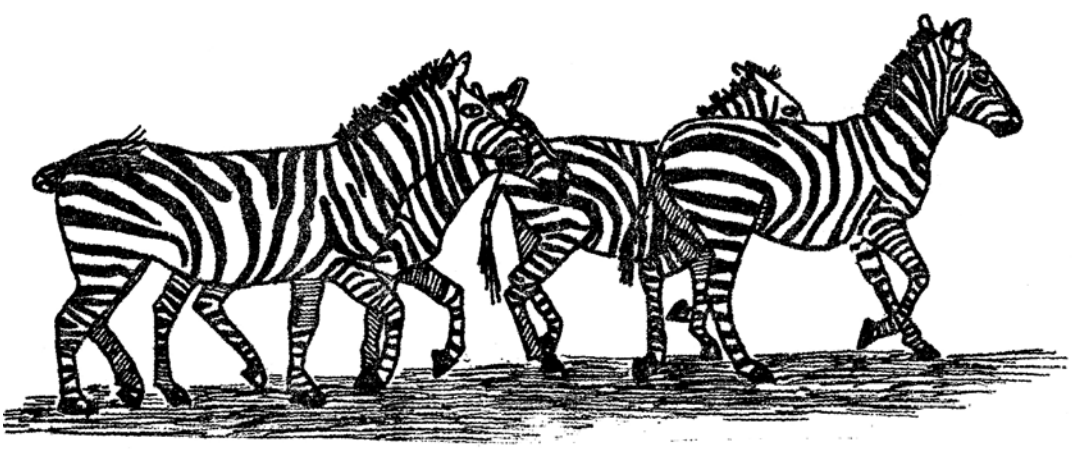

's Avonds gaan we in Nairobi naar "Out of Africa", een film die in het Kenia van zo'n zestig jaar geleden speelt en kunnen we nog een keer van verschillende bekende landstreken genieten. De twee laatste dagen van ons verblijf in Kenia brengen we nog een bezoek aan Lake Magadi en aan het Nairobi National Park, dat grenst aan de hoofdstad. Ondanks de activiteiten van stropers komen hier nog steeds leeuwen en neushoorns voor. Deze soorten zien we niet. Wel veel Zebra's, Impala's, Waterbokken, Giraffen en Gnoes met jongen. Dat zo dicht in de nabijheid van een grote stad nog zoveel wild voorkomt is des te opmerkelijker als je bedenkt dat bijvoorbeeld zo'n tien jaar geleden alleen al in een klein deel van Kenia 30.000 Gnoes en 11.000 Zebra's door stropers werden afgeschoten.
Van de 500 verschillende vogelsoorten die in het park zijn waargenomen zien we onder meer: veel Struisvogels, waarvan enkele met jongen, Witrug-gieren en een Steppenarend. Twee Secretarisvogels zijn in het lange, dorre gras op jacht en langs enkele meertjes rusten grote groepen Maraboes, Nimmerzatten en enkele Nijlganzen en Kleine Zilverreigers.

LAKE MAGADI

Lake Magadi is een soda-meer, ten zuiden van Nairobi, op de grens met Tanzania. Het meer ligt op een van de laagste plaatsen van de Rift-vallei (580 m.) en is mede hierdoor een van de warmste plaatsen van het land. Het meer is van groot belang voor de soda-industrie. De tocht voert eerst door een dichtbevolkte streek, langs de Ngong Hills over een slechte weg. We komen groepen Masai tegen met geiten en runderen, die op weg zijn naar de markt. Na ongeveer 20 kilometer is het droge savannenlandschap vrijwel onbevolkt; slechts hier en daar staan de hutten van de Masai. Ze zijn gemaakt van koeiemest en staan in een cirkel, omgeven door een dichte haag met doornige takken, om het vee tegen roofdieren te beschermen. Bij een waterpoel, die o.a. dienst doet als drinkplaats voor het vee, zit een groep Bavianen en vliegt een grote troep Bandvinken onrustig heen en weer tussen het water en enkele acacia-struiken. Wanneer de Bavianen ons ontdekken rennen ze snel een steile bergwand op, sommige met hun jongen aan de borst geklemd.
Voordat we bij het eigenlijke meer aankomen loopt de weg dwars door een uitgestrekte, ondiepe plas. Hier foerageren veel vogels. Naast Europese soorten als Kleine Strandloper, Groenpootruiter, Kemphaan, Kluut en Steltkluut zijn ook hier weer Kleine Flamingo's aanwezig. Wat verderop zit een grote groep Nimmerzatten, een soort die op onze Ooievaar lijkt. Na het passeren van een slagboom op het industrieterrein zien we het soda-meer voor ons: het is echter vrijwel geheel met soda overdekt en heeft daardoor een mooie roze gloed. Open water is echter geheel afwezig en voor vogels is een dergelijk milieu ongeschikt. Op de terugweg is het zo warm geworden dat de motor van de auto heuvelopwaarts oververhit raakt en we steeds halverwege een steile helling moeten stoppen om af te koelen. Door de verwarming aan te zetten loopt de motor wat minder snel warm. Zonder verder oponthoud komen we heelhuids weer in Nairobi aan, waar we met behulp van een koude douche en koel bier weer wat op temperatuur komen.

Na deze laatste tocht door de Savannen van Afrika pakken we 's avonds in het hotel onze spullen en kunnen nog even genieten van rondcirkelende Zwarte Wouwen en bloeiende Bougainvillea's.
Een eerste, onvergetelijke kennismaking met tropisch Afrika is voorbij.

Literatuur:

Williams, J.G. en N. Arlott, 1985. A field Guide to the birds of East Africa.
Karmali, John, 1985. Beautiful birds of Kenia.
Stevenson, Terry, 1980. The birds of Lake Baringo.
Baumhogger, Goswin, 1981. Ostafrika. Reisehandbuch Kenya and Tanzania.

Dick Hoek

veldwaarnemingen

t/m juli 1986
verzameld door
J.Glasbergen

soort	aantal	datum	plaats	waarnemer(s)
Roodkeelduiker	1 ex	07 03 86	AW–duinen	N.Aarts
Aalscholver	26 ex	19 03 86	over polder Hogeweg	A.Steenvoorden
	2 ex	19 03 86	over zee	W.v.d.Niet
Roerdomp	2 ex	04 02 86	over Herenweg	N.Aarts
Ooievaar	1 ex	12 04 86	langs ooievaarsnest	hr. Klinkenberg.
	1 ex	21 04 86	over Sassenheim	W.v.d.Niet
	2 ex	02 05 86	idem	idem
Zomertaling	2 ex	12 04 86	Leidse Vaart	C.J.M.Verweij
	1 ex	05 05 86	achter oud Leeuwenhorst	A.Steenvoorden
Smient	59 ex	08 03 86	polder Hogeweg	idem
Slobeend	8 ex	08 05 86	achter Oud Leeuwenhorst	idem
Brilduiker	1 ex	08 03 86	polder Hogeweg	idem
Bergeend	25 ex	26 06 86	over zee	W.v.d.Niet
Grauwe Gans	1 ex	08 03 86	dood uitwatering Katwijk	A.Steenvoorden
Sperwer	1 ex	13 04 86	boven Leeuwenborst	M.Hoek
	1 ex	13 04 86	bij Zweefvliegveld	idem
Havik	1 ex	10 03 86	AW–duinen	N.Aarts
Rode Wouw	1 ex	07 03 86	idem	idem
Bruine Kiekendief	1 ex	26 04 86	Bronsgeest	A.Steenvoorden
Visarend	1 ex	04 05 86	Zweefvliegveld	idem
Boomvalk	2 ex	19 06 86	jagend over Noordwijk a.Z.	W.v.d.Niet
Slechtvalk	1 ex	09 06 86	over Noordduinen	Cramer/Glasbergen
Smelleken	1 ex	31 03 86	Herenweg	N.Aarts
	1 ex	16 03 86	Elsgeesterpolder	A.Steenvoorden
Buizerd	7 ex	13 08 86	zwevend over Endegeest	A.Meyknecht
(misschien betreft het hier een waarneming van Wespendieven. Op die dag werden er 30 wespendieven gezien die bij Santpoort naar het zuiden vlogen)				
Patrijs		juni 86	In de Noordduinen werden 3 koppels Patrijzen waargenomen, met elk 12 kuikens.	M.Gielen
Kraanvogel	3 ex	juni 86	Duinweg bij de Instuif	M.Gielen
Bontbekplevier	3 ex	14 03 86	strand Noordwijk	W.v.d.Niet
	1 ex	11 05 86	idem	A.Steenvoorden
Kleine Plevier	3 ex	27 04 86	Leidse Vaart N.w.h.	R.v.Houwelingen
Goudplevier	20 ex	08 03 86	Bronsgeest	A.Steenvoorden
Steenloper	2 ex	02 03 86	strand Noordwijk	idem
Bokje	1 ex	07 03 86	idem	idem
Oeverloper	1 ex	29 07 86	kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
Kleine Jager	1 ex	20 07 86	over zee	W.Baalbergen
Grote Burgemeester	1 ex	28 03 86	over strand,noord	K.de Mooy,A.Steenvoorden
Kleine Alk	1 ex	12 01 86	over branding	N.Aarts
Holenduif	1 ex	16 05 86	doodgereden Gooweg	A.Steenvoorden
Koekoek	1 ex	25 04 86	roepend De Blink	W.v.d.Niet
	1 ex	26 04 86	zeereep Noordduinen	J.Glasbergen
Ransuil	1 ex	20 06 86	jagend boven Lombok	W.v.d.Niet
Zwarte specht	1 ex	25 04 86	roepend Langeveld	R.v.Houwelingen
Grote Lijster	1 ex	02 08 86	Noordduinen	A.Cramer
Beflijster	1 ex	12 04 86	Paardenkerkhof AW–duinen	C.M.J.Verweij

Beflijster	4 ex	26 04 86	zeereep Duindamseslag	J.Glasbergen
Zwarte Roodstaart	1 ex	16 03 86	Dompad Noordwijk	A.Steenvoorden
	1 ex	17 06 86	De Hoek Rijnsburg	J.Glasbergen
	1 pr	29 07 86	idem	idem
	1 pr	18 04 86	Boerhaveweg Noordwijk	A.Steenvoorden
Nachtegaal	2 ex	25 04 86	zingend in Langeveld	R.v.Houwelingen
Braamsluiper	1 ex	30 04 86	zomerhuis Duinweg	J.v.Sambeek
	1 ex	30 04 86	picknickplaats Voorhout	idem
Paapje	1 ex	26 04 86	Duindamde Slag	A.Cramer
Putter	9 ex	22 03 86	Zuidduinen	Noordwijk
Sijs	1 ex	15 04 86	Oosterduinse Meer	R.v.Houwelingen
Keep	1 ex	17 04 86	zingend Zilkerduinweg	C.M.J.Verwey
	1 ex	26 04 86	zomerhuid Duinweg	J.v.Sambeek
Geelgors	1 ex	27 04 86		R.v.Houwelingen

De waarnemingen voor de komende periode weer sturen naar
J.Glasbergen
Petr.van Saxenstraat 7
2231 LR Rijnsburg

Bij voorbaat onze dank!!